

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EKONOMICKÉ ŽURNALISTIKY

Možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje s využitím strukturálních fondů Evropské unie

Development of Moravian Silesian Region using the Structural Funds of the EU

Student: Natálie Markovská

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Gibarti Jana, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomické žurnalistiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Natálie Markovská**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 7202R020 Ekonomická žurnalistika
Téma: **Rozvoj Moravskoslezského kraje s využitím strukturálních fondů EU**
Development of Moravian Silesian Region using the Structural Funds of the EU

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Strukturální fondy EU
 3. Využití strukturálních fondů v Moravskoslezském kraji
 4. Využití řešené problematiky v médiích
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

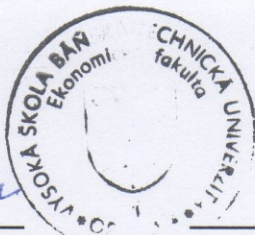
Seznam doporučené odborné literatury:

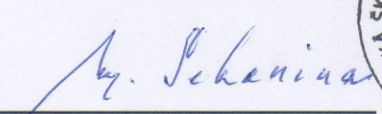
POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2003. 198 s. ISBN 80-866-8402-4.
TAUER, Vladimír et al. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. Brno: Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

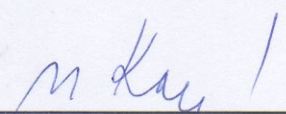
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Gibarti, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 10.05.2013

Doc. PhDr. PaedDr. Milan Sekanina, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně a pouze s použitím uvedených pramenů. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Přílohy č. 3, č. 4 a č. 5 jsem samostatně vložila.

Ostrava, 5. května 2013

A rectangular box containing a handwritten signature in blue ink, which reads "Natálie Markovská". Below the box is a horizontal dotted line.

Natálie Markovská

Děkuji vedoucí práce Ing. Janě Gibarti, Ph.D. za podporu, kterou mi věnovala a za přínosné rady, bez nichž by tato práce nevznikla. Dále děkuji mé mamince, za praktické a odborné rady, které mi jako vedoucí oddělení na Katastrálním úřadě pracoviště Ostrava poskytla. Bez veškeré podpory by tato práce nemohla vzniknout.

Obsah

1	Úvod	5
2	Strukturální fondy EU	9
2.1	Základní informace o Strukturálních fondech EU	9
2.2	Historický vývoj regionální politiky, strukturální politiky a strukturálních fondů EU	11
2.2.1	Reformy regionální politiky	14
2.3	Podmínky pro získání finančních prostředků Evropské unie	14
2.4	Klasifikace územních statistických jednotek	18
3	Využití strukturálních fondů v Moravskoslezském kraji	21
3.1	Historie využití strukturálních fondů EU v Moravskoslezském kraji	23
3.2	Podmínky pro získání podpory EU v Moravskoslezském kraji	26
3.2.1	Možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje	29
3.3	STRATEGICKÁ OBLAST Rozvoj lidských zdrojů	34
3.3.1	Hlavní cíl	35
3.3.2	Programy na podporu vzdělávání	41
3.3.3	Programy na podporu snižování nezaměstnanosti	42
3.3.4	Programy na podporu Kultury, sportu a volnočasových aktivit	43
4	Využití řešené problematiky v médiích	45
4.1	Úvodník	45
4.2	Interview	48
4.3	Anketa	53
4.4	Editorial	56

5	Závěr.....	57
	Seznam použité literatury.....	60
	Tištěné zdroje	60
	Elektronické zdroje.....	62
	Seznam zkratek.....	68
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	70
	Seznam příloh.....	71
	Přílohy	

1 Úvod

Na počátku 21. století je Evropská unie jedinečné integrační společenství, které tvoří 27 států, má přibližně 4,4 mil. km² a zahrnuje půl miliardy lidí. EU vytváří asi 22 %¹ světového HDP. Prozatím se stále jedná o největší světový trh a také je největším světovým exportérem zboží i služeb, což činí zhruba 20 %² na světovém obchodu. Zároveň také představuje největšího světového dárce humanitární a rozvojové pomoci, která je v současnosti ve výši 7 miliard EUR/rok³ (toto číslo zahrnuje jak pomoc poskytovanou přímo z rozpočtu Evropské unie, tak z rozpočtů jejích členských států).

Toto společenství patří mezi nejsilnější ekonomické aktéry v oblasti mezinárodní spolupráce v rámci omezení dopadů globální klimatické změny a také se snaží ostatní velké světové znečišťovatele přesvědčit o tom, že je nezbytně nutné přijmout přísné mezinárodní závazky ke snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování objemu obnovitelných energií v energetickém balíčku. Po propuknutí světové hospodářské krize v roce 2008⁴ Evropská unie a její členské státy společně usilují o snižování nezaměstnanosti, o ochranu úspor, jak Evropské unie, tak i obyvatel jejích členských zemí, o zajištění ekonomické stability a prosazení a zavedení fungujícího systému správy finančních záležitostí do budoucna. Podobně EU vůči svým partnerům prosazuje snahu o efektivnější celosvětovou regulaci finančních a hospodářských trhů, stejně jako o pokračující uvolňování světového obchodu.

Jelikož má Evropská unie poměrně velkou hospodářskou sílu (ekonomický potenciál EU je srovnatelný s americkým, či dokonce v některých ukazatelích je větší), vede si celkem úspěšně v prosazování ekonomických a finančních zájmů. Politicky ovšem EU na celosvětové úrovni pokulhává. Tato heterogenost v politických názorech bývá často nazývána tak, že Evropská unie je „ekonomickým (či hospodářským) obrem, ale politickým trpaslíkem“⁵. Především je to dáno rozdílnou mírou pravomocí v obou uvedených oblastech (ekonomické a politické) a také menší mírou optimální spolupráce mezi členskými státy v politické oblasti vnějších vztahů. Nicméně se Evropská unie snaží průběžně zvyšovat svou politickou váhu na celosvětové úrovni. Mají k tomu přispět zejména úřední a institucionální změny, které přináší

¹ KRÁL, David. *Evropská unie a svět*. [online]. [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8915/sekce/evropska-unie-a-svet/>

² Tamtéž

³ Tamtéž

⁴ EUROPA. *Finanční prostředky EU*. [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/index_cs.htm

⁵ CIHELKOVÁ, Eva et al. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. s. 139

Lisabonská smlouva. Těmito změnami jsou: zřízení postu vysokého představitele EU, Evropského útvaru pro vnější činnost, zvýšení prostoru pro rozhodování kvalifikovanou většinou v zahraničněpolitických otázkách a postupný progresivní vývoj vlastní obranné politiky, včetně nových závazků pro zvyšování vlastních vojenských kapacit a realizace náročnějších vojenských misí pod hlavičkou EU.

Nejpalčivějším ekonomickým a sociálním problémem EU je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti. Dalšími problémy je nestejnorodá kvalita vzdělání v jednotlivých regionech, zhoršující se kvalita životního prostředí, upadající kvalita a počet kulturních a společenských aktivit, snižování počtu osob zaměstnaných v zemědělství a v oblasti rybolovu (viz příloha č. 1), což vede k jejich úpadku a snižování kvality potravin, prohlubování rozdílů mezi jednotlivými regiony a v neposlední řadě také přetrvávající ekonomická krize v eurozóně. Jsou proto zapotřebí rychlá a efektivní opatření na podporu Evropského ekonomického růstu. Dosavadní opatření ke zvýšení bezpečnosti finančního systému jsou zatím na dobré cestě. Tato opatření však ještě nejsou dostatečná a je zapotřebí rázných kroků k „navrácení světové ekonomiky na cestu silného, udržitelného a vyváženého růstu“⁶. Šéfové zemí eurozóny by měli rychle reagovat na dluhovou krizi v Řecku a ve Španělsku a přijmout nová bezprostřední opatření, jinak stáhnou dolů světovou ekonomiku a nastane další finanční krize. Dále by se měla taky prohloubit integrace a měly by se provést ekonomické reformy.

Téma mé bakalářské práce jsem si vybrala proto, že mne regionální rozvoj vždy velice zajímal a také proto, že podle mého názoru regionální rozvoj nikdy neskončí (ani s koncem Evropské unie), jelikož bude stále co zlepšovat. Hlavně z důvodu přetrvávající vysoké míry nezaměstnanosti (oscilující nad 10 %⁷) v Evropské unii, nestejnorodé kvality vzdělání v jednotlivých regionech, upadající kvality a počtu kulturních a společenských aktivit a prohlubování rozdílů mezi jednotlivými regiony jsem se rozhodla, že se v mé bakalářské práci budu zabývat zejména oblastí rozvoje lidských zdrojů. Souhlasím s názorem Solowa modelu a ekonomů, kteří na něj navázali, např. Roberta Emersona Lucase mladšího, že investice do vzdělání a celkově do lidského kapitálu jsou nejlepší investicí. Každá dodatečná jednotka kapitálu vložená do vzdělání, kultury, volnočasových aktivit a snižování míry nezaměstnanosti vede k většímu růstu výstupu.

⁶ Uvedl Mezinárodní měnový fond (MMF) na svém tokijském zasedání 14. října 2012.

⁷ ČESKÁ SPOŘITELNA. *Vývoj nezaměstnanosti v EU*. [online]. [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/vyvoj-nezamestnanosti-v-eu-d00014289>

Ve druhé kapitole s názvem „Strukturální fondy EU“ budou teoreticky popsány jednotlivé fondy, jejich historický vývoj, dále také historický vývoj regionální a strukturální politiky EU, podmínky, které zájemce o dotace musí splnit a v neposlední řadě také klasifikace územních statistických jednotek (NUTS), která je nezbytná pro následující kapitoly této práce.

V další kapitole bude popsán Moravskoslezský kraj, nejdříve z hlediska geografického, statistického, teoretického a věcného. Kapitola bude také věnována historii využití strukturálních fondů EU a podmínkám pro získání finančních dotací z Evropské unie, a to vše v rámci Moravskoslezského kraje. Po tomto popisu budou vyjmenovány všechny možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje. Následně bude kapitola věnována pouze oblasti Lidských zdrojů. Po popisu oblasti lidských zdrojů, bude vypsána většina programů na podporu oblastí snižování míry nezaměstnanosti, zvyšování úrovně a kvality vzdělání, kultury, sportu a volnočasových aktivit. Jelikož je v oblasti zdraví a zdravotnictví méně programů, jejich popis bude již v předchozí části, kde budou popsány celkově lidské zdroje a nebude tedy na tuto oblast vyhrazena samotná podkapitola.

V rámci kapitoly „Využití řešené problematiky v médiích“ se povinně musí objevit Úvodník, Interview a Anketa. Jako povinně volitelné žánry jsou k dispozici Editorial, Glosa a Recenze. Z těchto tří žánrů bude zpracován Editorial. Anketa bude vytvořena z odpovědí náhodných kolemjdoucích na ulici ve významných městech Moravskoslezského kraje ze všech věkových skupin. Těmito městy jsou Ostrava, Opava, Karviná, Třinec, Havířov a Frýdek – Místek. Všem osloveným osobám bude položena stejná otázka. Interview bude s významnou osobou z Moravskoslezského kraje, která je nějakým způsobem s tímto krajem spojena. Úvodník a Editorial bude vytvořen dle pravidel žurnalistických žánrů.

Hlavním cílem vypracovávání bakalářské práce je zjistit, jaké jsou možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje, což bude shrnuto v závěru práce. Metody, kterými tohoto cíle bude dosaženo, jsou porovnání statistických údajů Moravskoslezského kraje s ostatními kraji ČR, rozhovory se třemi významnými osobami, žijícími v Moravskoslezském kraji a celkové poznatky, které budou při vypracovávání bakalářské práce získány. Hypotézami, které metodami výzkumu budou potvrzeny nebo vyvráceny, jsou:

1. Strukturální fondy pomáhají rozvoji Moravskoslezského kraje.

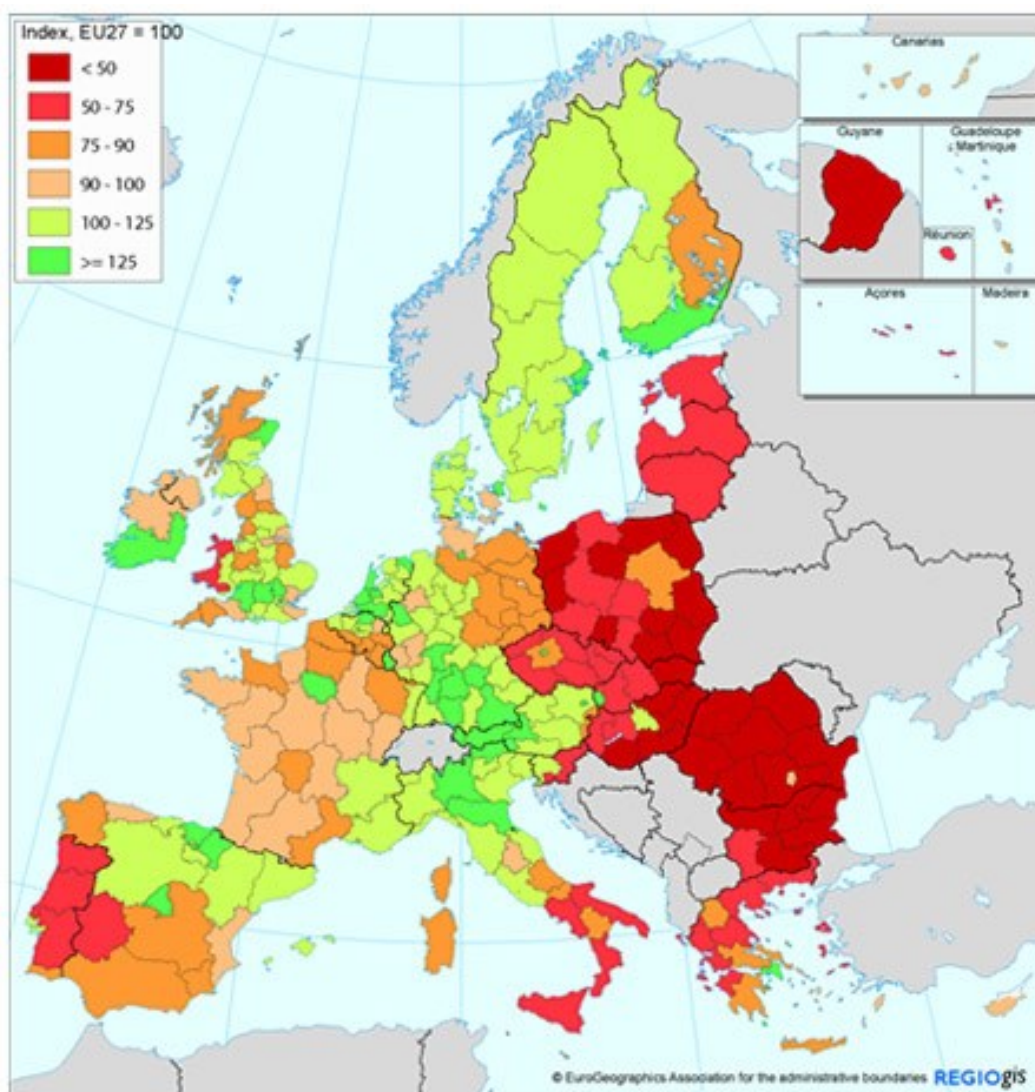
2. Rozvoj Moravskoslezského kraje je zaměřen na snižování míry nezaměstnanosti.
3. Rozvoj Moravskoslezského kraje se zaměřuje na zkvalitnění špatné úrovně životního prostředí.
4. Moravskoslezský kraj využívá v plné míře dostupných strukturálních fondů potřebných k rozvoji.

2 Strukturální fondy EU

2.1 Základní informace o Strukturálních fondech EU

Evropská unie je jednou z nejlépe prosperujících světových organizací, přesto se mezi jejími 250 regiony⁸ objevují výrazné rozdíly v příjmech a možnostech jejich obyvatel (viz obrázek 2.1). Vnitřní různorodost mezi regiony existovala i v období před vstupem do tohoto společenství. Po vstupu se však rozdíly mezi jednotlivými zeměmi a regiony ještě prohloubily. Rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých států jsou výrazně nižší než rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých regionů.

Obrázek 2.1: Regionální rozdíly mezi jednotlivými 27 zeměmi EU HDP na obyvatele podle kupní síly

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE. *Regionální rozdíly v EU-27 HDP na obyvatele (podle kupní síly), 2005.* [online]. 29. 5. 2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm

⁸ VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie.* s. 11

Pro setření těchto rozdílů existuje Regionální politika. Tato oblast regionálního rozvoje představuje komplex procesů, které probíhají v rámci jednotlivých regionů a nejvíce přispívají ke změnám v sociálně-ekonomické situaci regionu. Smyslem regionálního rozvoje je podpora harmonického a vyváženého rozvoje regionů, zvyšování zaměstnanosti, rozvoj strategické oblasti lidských zdrojů, snižování regionálních rozdílů, ochrana životního prostředí a vytvoření stejných a rovných příležitostí pro muže i ženy. Regionální politika EU se především opírá o investice. V letech 2007 – 2013 Evropská unie investovala do regionů celkem 347 miliard eur⁹. Tyto finanční prostředky putují např. ke zlepšení dopravního a internetového spojení do vzdálenějších regionů (viz příloha č. 2), podpoří malé a střední podnikání, podpora inovací, rozvoj nových produktů a metod produkce a boji proti změně klimatu. Kompetentním orgánem pro záležitosti týkající se regionální politiky a politiky soudržnosti je Výbor pro regionální rozvoj. Tento výbor se zabývá zejména vyhodnocováním dopadů jiných politik Evropské unie na hospodářskou a sociální soudržnost, vztahy s Výborem regionů, organizacemi pro meziregionální spolupráci, koordinací strukturálních nástrojů EU, nejvzdálenějšími regiony a ostrovy, přeshraniční a meziregionální spoluprací a orgány místní a regionální samosprávy.

Další oblastí je Strukturální politika Evropské unie. Spolu s regionální politikou se řadí mezi nejvýznamnější politiky EU. Souhrnně jsou tyto politiky nazývány Politikou hospodářské a sociální soudržnosti. Regionální a strukturální politika Evropské unie pozitivně přispívá k výstavbě infrastruktury, k podpoře výrobního prostředí, dále podporuje a investuje do lidských zdrojů, do podnikatelského prostředí „při současném zachování jejich historických a kulturních hodnot“¹⁰ regionů. Významná Strukturální politika EU je výrazem solidarity zemí, které mají vysoký ekonomický potenciál, vůči těm, které za nimi zaostávají. Základním cílem strukturálních fondů je tedy zejména napomáhat ekonomické a sociální rovnováze mezi zeměmi EU a také postupně snižovat rozdíly mezi jednotlivými regiony.

Evropská unie tedy poskytuje finanční prostředky a granty na celou řadu projektů a programů. Hlavními nástroji Politiky hospodářské a sociální soudržnosti jsou fondy Evropské unie. Existují dva strukturální fondy: Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. Orgánem, který je zodpovědný za řízení pomoci z Evropského sociálního fondu v ČR, je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

⁹ EVROPSKÁ KOMISE. *Cíl*. [online]. 29. 5. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm

¹⁰ POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. s. 43

Finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie mají sloužit také k dalšímu podpoření podnikání, k ustálení slabších oblastí a k udržování krajiny.

Prostředky, které jsou poskytované ze strukturálních fondů Evropské unie pro členské země, ale naopak nesmí nahrazovat finanční prostředky rozvojové politiky dané země.

2.2 Historický vývoj regionální politiky, strukturální politiky a strukturálních fondů EU

Začátky evropské integrace nebyly pro problematiku strukturální politiky v regionální dimenzi skoro vůbec nakloněny. Regionální smýšlení je v tomto raném období evropské integrace na okraji zájmu a je zmiňován pouze „v souvislosti s úkoly Evropské investiční banky nebo v souvislosti s poskytováním státních podpor.“¹¹ Původně začínala Regionální politika EU jako doplněk národních regionálních politik. V současnosti je však naopak výrazně dominující.

Až později se formulovala regionální a strukturální politika, která díky nově vytvořeným nástrojům a finančním zdrojům umožnila pozvolna snižovat rozdíly mezi hospodářskou a sociální úrovní evropských regionů. Stále jde o několikaletý proces, který započal v roce 1957¹².

Ani v 60. letech minulého století¹³ nebyla situace v rámci strukturální politiky lepší. První snaha o přispívání k rekvalifikaci pracovní síly v postižených oblastech a zaměstnanosti mládeže byla až v roce 1960¹⁴, kdy byl ustaven Evropský sociální fond. K posílení tohoto fondu došlo v roce 1971¹⁵.

Podpora regionů byla především v kompetenci Evropského fondu regionálního rozvoje. Evropsky fond regionálního rozvoje byl založený v roce 1975¹⁶. Disponoval největším objemem finančních prostředků. Stal se tak hlavním nástrojem pro uskutečnění regionální politiky.

¹¹ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena, HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. s. 6

¹² BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena, HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. s. 1

¹³ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena, HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. s. 7

¹⁴ WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (výchozí diskuse regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. s. 330

¹⁵ Tamtéž

¹⁶ VILAMOŮVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. s. 12

Důvody pro přijetí hospodářské a sociální soudržnosti a jejich cíle byly představeny v roce 1986¹⁷, kdy byl přijat Jednotný evropský akt. Tyto cíle a tato politika byla nakonec začleněna do samotné Smlouvy o Evropském společenství (články 158 až 162).

Cíl strukturální politiky, tedy snižování regionálních rozdílů, si vyžádal důslednější integrační procesy. Z tohoto důvodu došlo ke spojení regionální části sociální politiky do nově navržené strukturální politiky podpořené od roku 1993¹⁸ z nového zdroje, kterým byl Fond soudržnosti.

V roce 1993¹⁹, jako pilotní projekt EU, vznikla Agentura pro regionální rozvoj, a.s. Po dobu své dvacetileté existence získává spoustu zkušeností s realizací projektů regionálního rozvoje. Do současnosti již získala znalosti s řízením programu Phare²⁰ a metodiky programů EU. A také vytvořila kolektiv odborně vzdělaných specialistů.

Regionální a strukturální politika již v roce 1997 představovala více než 35 % výdajů z celkového rozpočtu Evropské unie, „přičemž je dlouhodobě druhou největší položkou po podpoře zemědělské politiky EU.“²¹

Vstupem České republiky do Evropské unie se krajům ČR otevřela širší možnost využívání finančních prostředků ze společného rozpočtu Evropské unie. Využívání finanční výpomoci bylo zejména prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Období 2000–2006 (první programové období²²) bylo zásadní pro Českou republiku zejména v rámci strukturální politiky. Nejdříve byla zahájena fáze příprav pro řádné čerpání. Jako kandidátský stát EU užívala republika prostředky z předvstupních programů SAPARD, Phare a ISPA. V době vstupu (1. května 2004) začalo řádné čerpání ze strukturálních fondů

¹⁷ EUROPA. *Regionální politika*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/index_cs.htm

¹⁸ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena, HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. s. 1

¹⁹ KOLEKTIV ARR, a.s. 10 let regionálního rozvoje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Červen 2003, č. 2, s. 7

²⁰ Z tohoto programu byly financovány projekty, které napomohly překonat hospodářské a politické rozdíly mezi zeměmi bývalého východního bloku a západní Evropy. (STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Phare*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare>)

²¹ WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. s. 331

²² Sedmileté cykly, ve kterých Evropská unie realizuje cíle své regionální a strukturální politiky. (STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Programovací období*. [online]. 5. 3. 2009 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/P/Programovaci-obdobi>)

a Fondu soudržnosti. Dle předem nastavených pravidel, získala ČR možnost využít až 2630,5 mil. EUR²³.

Od roku 2000 až do roku 2006 bylo snahou především větší efektivnost využívání finančních prostředků. Tato snaha byla příčinou k tomu, že bylo přijato snížení počtu cílů realizovaných v rámci regionální a strukturální politiky, kterými byly dva cíle regionálního charakteru a jeden cíl horizontální pro Lidské zdroje. Další snahou v tomto období bylo snížení rozdílů životní úrovně obyvatel v jednotlivých regionech EU a předcházení novým regionálním problémům. Důležitým dokumentem pro poskytování pomoci krajům České republiky ze strukturálních fondů EU v prvním programovém období byl Rámec podpory Společenství. I když toto období formálně skončilo v roce 2006, projekty, kterým byla podpora přiznána, mohly být realizovány až do konce roku 2008. Navíc vzhledem k celosvětové hospodářské krizi prodloužila Evropská komise lhůty pro čerpání prostředků v programovacím období až do 30. 6. 2009²⁴.

Přípravy následujícího programového období 2007 – 2013 se nesly v duchu pozitivních zkušeností z předcházejícího období. Avšak došlo také k celkové redukci cílů na pouhé tři.

Programové období 2007 - 2013 vneslo do všech oblastí činnosti strukturální politiky výrazné změny. Díky preferenci regionálního pohledu a řešení regionálních rozdílů se změnilo chápání strukturálního přístupu. Již se nehovoří o strukturální politice, ale o „politice soudržnosti“. Tato politika by měla přispívat ke zvyšování ekonomické prosperity, konkurenceschopnosti a snižovat nezaměstnanost na regionální úrovni. Strukturální fondy se také významně změnily. Současné období 2007 – 2013 se vyznačuje opět snahou po větší efektivnosti využívaných finančních prostředků.

„Regionální politika EU [...] se v současnosti opírá o definici uvedenou v článku 130A „Jednotného evropského aktu“ z roku 1986: Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na snižování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory. V tomto

²³ STAROŇOVÁ, Lucie. *Strukturální politika EU: Programové období 2000–2006 v České republice*. [online]. 2007 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/strukteu.pdf>

²⁴ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Akce spolufinancované z evropských zdrojů*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/fin_zu_2008_04.html

smyslu se regionální a strukturální politikou zabývá rovněž „Smlouva o Evropské unii“ a navazující akty, jako např. Amsterodamská smlouva a Agenda 2000.“²⁵

Česká republika si na současné programové období, které začalo v roce 2007 a skončí v roce 2013, vyjednala více než 750 miliard korun²⁶. Tyto peněžní prostředky dále míří na rozvoj českých regionů.

2.2.1 Reformy regionální politiky

V roce 1988²⁷ se uskutečnila první reforma regionální politiky. Důvod byl prostý - vyhledat efektivnější způsoby realizace cílů v oblasti regionální politiky. Dále se v rámci této reformy rozhodlo o spojení regionální politiky s částí sociální a částí zemědělské politiky do tzv. strukturální politiky.

Po podepsání Maastrichtské smlouvy došlo ke druhé reformě strukturálních fondů (1993)²⁸, zejména vytvořením fondu soudržnosti.

S Agendou 2000 a s přípravami na přijetí většího počtu nových členských zemí do Evropské unie proběhla další reforma strukturálních fondů spojená se slučováním počtu cílů, ze šesti na tři, a Iniciativ Společenství a s větší koncentrací na hlavní problémové regiony a vybraná témata. Regionální a strukturální politika byla v této podobě v letech 2000 - 2006.

2.3 Podmínky pro získání finančních prostředků Evropské unie

Finanční prostředky Evropské unie si mohou zažádat regiony, „kde HDP na obyvatele nepřesahuje 75 % průměru ve Společenství“²⁹, dále kde je nízká úroveň investování, podprůměrná míra zaměstnanosti, nedostatek služeb pro obyvatele, restrukturalizace v průmyslu nebo v oblasti služeb, upadající městská oblast či městské oblasti a málo rozvinutá základní infrastruktura. V České republice si můžeme požádat o finanční podporu

²⁵ WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. s. 330

²⁶ EVROPSKÁ KOMISE. *Fondy Evropské unie*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/evropske-fondy.shtml>

²⁷ WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. s. 330 - 331

²⁸ Tamtéž

²⁹ VILAMOŮVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. s. 30

prostřednictvím 26 operačních programů. „Z pohledu žadatelů a realizátorů projektů se jedná o nejvýznamnější dokumenty. Operační programy jsou popisem souhrnných priorit, řízení a finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervencí na národní úrovni i v jednotlivých regionech [...].“³⁰ Dělí se na prioritní osy, které přesněji určují, na co mohou být přidělené finance vynaloženy. Prioritní osy se dále skládají z oblastí podpory, případně i z podoblastí podpory tak, jak znázorňuje obrázek 2.2.

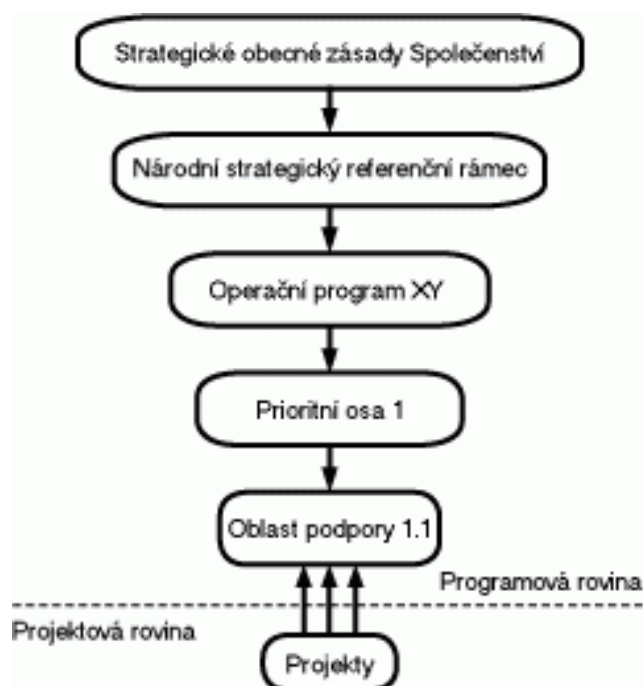
Osm z těchto operačních programů je zaměřeno tematicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí, podnikání, výzkum a inovace, cestovní ruch a kulturu). Tyto operační programy, jinak řečeno sektorové operační programy, vychází z Národního rozvojového plánu ČR.

A sedm z těchto operačních programů je zaměřeno geograficky (na Královehradecký kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj atd.). „Ostatní operační programy umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti.“³¹

³⁰ MAREK, Dan a Tomáš, KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. s. 39

³¹ STRUKTURÁLNÍ FONDY. *FONDY EVROPSKÉ UNIE: 26,7 miliard € pro Českou republiku*. [online]. [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Obrázek 2.2: Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů a zařazení projektů

Zdroj: STRUKTURÁLNÍ FONDY. *FONDY EVROPSKÉ UNIE: 26,7 miliard € pro Českou republiku*. [online]. [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Dotace jsou přidělovány „na základě předložené projektové žádosti“³². Projektovou žádost po jejím předložení „posuzují jednotlivé řídicí orgány operačních programů. Pokud projekt projde tímto hodnocením, získá podporu z daného OP a může začít realizace projektu. To je však teprve začátek.“³³

Žádost o získání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU je formalizovaným dokumentem neboli projektem. Zpracování tohoto dokumentu se řídí pravidly, „která stanovila Evropská komise, a která rozpracovaly jednotlivé řídicí orgány ČR do metodických pokynů. Vzhledem k relativně komplikované aplikační struktuře pomoci z EU v ČR je v současné době k dispozici několik desítek základních metodických materiálů, které se navíc v jednotlivých operačních programech významně liší. Při vytváření projektové žádosti je proto vždy nutno detailně se seznámit s aktuálně platnou verzí dokumentu ke konkrétnímu projektu.“³⁴

Před tvorbou projektové žádosti je nezbytně nutné určit, zda lze financovat daný projektový záměr z konkrétního operačního programu. Nejprve se tedy vypracuje základní

³² EVROPSKÁ KOMISE. *Fondy Evropské unie*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/evropske-fondy.shtml>

³³ Tamtéž

³⁴ TAUER, Vladimír et al. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. s. 28

projektový rámec, kde definujeme předpoklady nutné k realizaci projektu, dále stanovíme aktivity projektu, logický vztah mezi aktivitami a výsledky projektu.

Každý projektový cyklus prochází těmito fázemi:

1. Identifikace a příprava – tedy identifikace, sledování a vyhodnocování podnikatelských příležitostí, podnětů pro tyto příležitosti a podnikatelského okolí. Za tímto účelem se vypracovává SWOT analýza³⁵. Příprava projektu vychází z hodnocení této analýzy. „Jedná se o vytvoření právní, finanční a organizační základny pro realizaci projektu, zpracování projektové dokumentace a získání technologie [...] apod.“³⁶

Rozeznáváme dva základní typy projektů: investiční, neboli tvrdé projekty a neinvestiční, tzv. měkké projekty. Tyto projekty můžeme rozlišit podle typu výdajů.

2. Posouzení – předložíme projekt hodnotitelské komisi.
3. Realizace – pokud hodnotitelská komise odsouhlasila projekt, dochází k jeho realizaci. Finanční podporu lze získat na investiční i neinvestiční projekty zaměřené do oblastí jako např. Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury, Ochrana životního prostředí, Rozvoj cestovního ruchu, Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou, Rozvoj lidských zdrojů, Podpora podnikání atd.
4. Monitorování a hodnocení – k monitorování projektu dochází ex ante³⁷, během projektového období a ex post³⁸. Po ukončení projektu se musí projekt zachovat po určitou dobu funkční, nejčastěji po dobu pěti let od dokončení (u tzv. měkkých projektů, jako např. školení)³⁹.

³⁵ Analýza silných a slabých stránek, podnikatelských příležitostí a hrozeb z okolí (Strength, Weaknesses, Opportunities and Threats). (IPODNIKATEL. *SWOT analýza*. [online]. 26. 10. 2011 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Marketing/swot-analyza-odhali-pravdivou-tvar-vasi-firmy-a-pomuze-vam-nahlednout-do-budoucnosti.html>)

³⁶ PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU : Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. s. 58

³⁷ Před zahájením projektu

³⁸ Po skončení projektu

³⁹ Tato podmínka se nazývá Udržitelnost projektu. (STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Udržitelnost projektu*. [online]. 5. 3. 2009 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/U/Udrzitelnost-projektu>)

Od počátku regionálního rozvoje za pomoci fondů Evropské unie až do současnosti již bylo realizováno mnoho tisíc projektů, jak je znázorněno v obrázku 2.3.

Obrázek 2.3: Projekty spolufinancované z evropských fondů v České republice.

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE. *Seznam všech příjemců*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/index.shtml>

„Prospěch z realizovaného projektu mohou mít zaměstnanci širokého spektra firem, nezaměstnaní, všichni občané, obce, podnikající osoby, státní i nestátní instituce, školy, žáci a studenti, atd.“⁴⁰

2.4 Klasifikace územních statistických jednotek

Od roku 1988⁴¹, kdy zavedl Evropský statistický úřad novou klasifikaci územních jednotek, se začala v legislativě Společenství používat pro statistické, ekonomické a sociální účely tzv. nomenklatury územních statistických jednotek, neboli NUTS. Hodnocení územních rozdílů mezi jednotlivými regiony je za pomoci několika kritérií: přírodních, demografických, ekonomických a sociálních. Na základě těchto kritérií lze určit problémové regiony i příčiny,

⁴⁰ TAUER, Vladimír et al. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. s. 27

⁴¹ VILAMOŤ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. s. 37

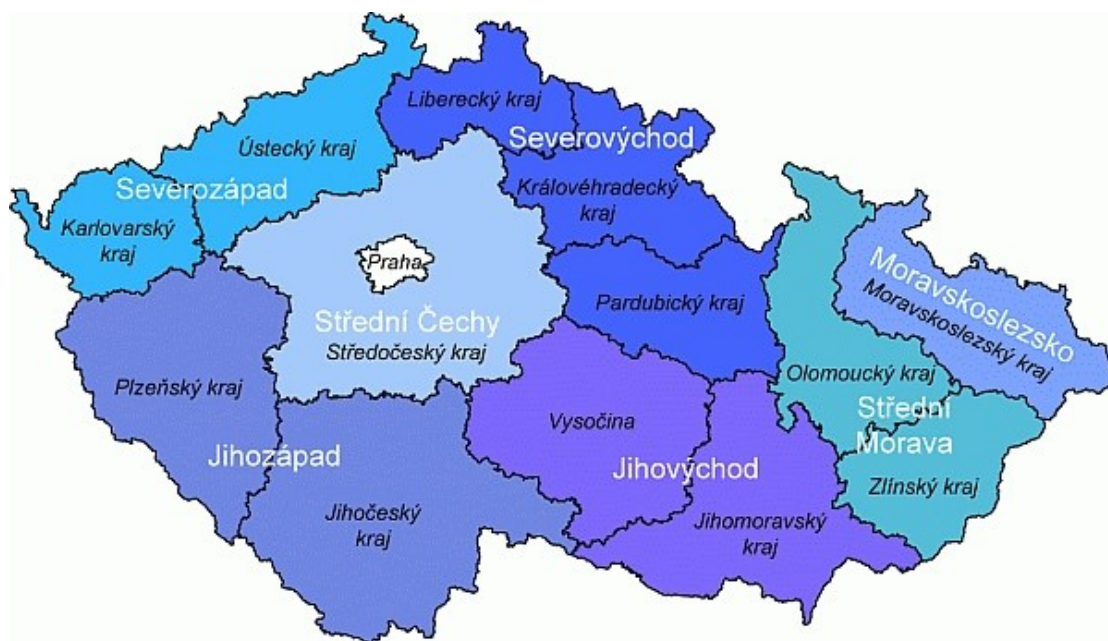
kteří způsobují tyto regionální diference. V současné době je jedním velmi důležitým kritériem trvale udržitelná nízká míra nezaměstnanosti a s tím i udržení obyvatel v regionech.

„Klasifikace NUTS je hierarchická“⁴² a pětiúrovňová. Prvé tři úrovně této klasifikace jsou tzv. úrovně regionální, další dvě jsou lokální. Jednotlivé členské státy Evropské unie jsou rozděleny na územní jednotky úrovně NUTS I. Každá z těchto jednotek se dále rozděluje na územní jednotky úrovně NUTS II a dále na územní jednotky úrovně NUTS III, NUTS IV a NUTS V.

NUTS I je označení pro územní jednotku typu velkých oblastí daného státu a obvykle je tvořena několika jednotkami v úrovni NUTS II. Jako NUTS I je například vedena celá Česká republika.

NUTS II označuje jednotku řádově nižší. Obecně vypovídá o úrovni středního článku. V případě velikosti těchto územních jednotek jde okolo jednoho až dvou milionů obyvatel. V ČR tvoří úroveň NUTS II celkem 8 jednotek (viz na obrázku 2.4 bílé názvy jednotek) a mají mezi 1 a 1,664 miliony⁴³ obyvatel.

Obrázek 2.4: NUTS II regiony v České republice

Zdroj: BUSINESSINFO. Regionální politika Evropské unie. [online]. 30. 4. 2007 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/regionalni-politika-evropske-unie-3614.html>

⁴² WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. s. 335

⁴³ POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. s. 49 - 50

NUTS III je jednotkou odpovídající úrovni nejnižšího územně správního regionu státní správy (viz na obrázku 2.4 jednotlivé kraje).

NUTS IV označuje úroveň okresů, popřípadě mikroregionů.

U označení NUTS V se jedná o úroveň obcí, nebo obcí s přenesenou působností státní správy.

„V zásadě jsou tyto územně statistické jednotky vymezované přirozenými, historicky stanovenými hranicemi (státu, oblasti, regionu), ve kterých se současně zohledňují i hlediska demografická, konfigurace terénu a přirozeného pohybu obyvatel do spádových, řídicích a obchodních center a regionální rozdíly.“⁴⁴

⁴⁴ POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. s. 49 - 50

3 Využití strukturálních fondů v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj je nejvýchodnější částí v České republice. Vznikl 1. ledna 2001⁴⁵ na základě legislativy, která byla přijata v roce 2000. Region se skládá ze 6 dřívějších okresů (Bruntál, Opava, Nový Jičín, Ostrava-město, Karviná a Frýdek-Místek) a z 22 obcí s rozšířenou působností. V kraji se nachází celkem 300 obcí. Z těchto obcí je celkem 5 statutárních měst, 35 měst a 3 městyse⁴⁶. Žije zde celkem 1 226 602⁴⁷ obyvatel na území o rozloze 5427,1 km²⁴⁸. Kraj hraničí se dvěma státy, Slovenskem a Polskem, a se dvěma kraji, Olomouckým a Zlínským. Moravskoslezský kraj má s těmito ostatními regiony uzavřeny partnerské smlouvy a dohody.

Hrubý domácí produkt v tomto regionu osciluje již od roku 2005 nad hodnotou 250 000 Kč/obyvatel⁴⁹. V roce 2010 to byla přesněji hodnota 297 177 Kč/obyvatel⁵⁰. Celkově vytvořil Moravskoslezský kraj v roce 2010 9,8 % celorepublikového HDP⁵¹ a nachází se tak na 4. místě po hlavním městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji (viz tabulka 3.1).

Tabulka 3.1: Srovnání HDP v jednotlivých krajích ČR v roce 2011

Kraj	HDP v roce 2011 (mil. Kč)
Hlavní město Praha	972 551
Středočeský	405 837
Jihočeský	195 732
Plzeňský	175 398
Karlovarský	79 845
Ústecký	250 267
Liberecký	117 992
Královehradecký	171 247
Pardubický	146 614
Vysočina	150 666
Jihomoravský	387 309
Olomoucký	173 882
Zlínský	177 989
Moravskoslezský	369 908
ČR	3 775 237

Zdroj: DĚDIČ, Petr a Jan, HONNER. *Měsíčník Českého statistického úřadu*. s. 10 - 11

⁴⁵ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Geografické informace*. [online]. c2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/geograficke_informace.html

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nejnovější údaje: Moravskoslezský kraj*. [online]. 7. 5. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovější/xt>

⁴⁸ DĚDIČ, Petr a Jan, HONNER. *Měsíčník Českého statistického úřadu*. s. 18

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Dle výpočtu $369\,908 : 3\,775\,237 = 9,798272267\% = 9,8\%$

Moravskoslezský kraj je regionem vymezeným Usnesením vlády ze dne 17. května 2006 č. 560. V tomto usnesení vláda schválila Strategii regionálního rozvoje České republiky a vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na roky 2007 až 2013, která zahrnuje strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Strukturálně postiženými regiony jsou ta území, která mají vysoké zastoupení těžebního a těžkého průmyslu a vysoký stupeň urbanizace. Hospodářsky slabé regiony jsou s podstatnými znaky nízké životní úrovně, nízké hustoty osídlení a podprůměrné zaměstnanosti. Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností představují okresy a obvody obcí s rozšířenou působností, kde nezaměstnanost značně překračuje celorepublikovou průměrnou hodnotu. Moravskoslezský kraj je regionem zahrnujícím všechna tato vymezení.

Město Ostrava je jedním z významných sídelních, průmyslových, kulturních, vzdělávacích a intelektuálních center v České republice. Ovšem je i přirozeným centrem Moravskoslezského regionu. Dalšími významnými městy jsou dle počtu obyvatel Havířov, Opava, Frýdek-Místek, Karviná a Třinec. Na rychlosti a dynamice rozvoje města Ostravy je do velké míry závislá i rychlost a dynamika rozvoje celého Moravskoslezského kraje. Přitom problémy města Ostravy ani jeho rozvoj nelze řešit pouze v jeho hranicích. Ekonomická aktivita Ostravy je do velké míry závislá na příjmech, které pracovníci získávají v organizacích, ekonomických subjektech a firmách ve městě Ostravě. Ostrava se ale na druhou stranu značně podílí na devastaci životního prostředí v celém regionu. „Moravskoslezský kraj má všechny předpoklady pro to, aby byl živý, soběstačný a ctižádostivý s dynamickou ekonomikou, zdravým životním prostředím a svou svěbytnou kulturou. Kraj, v němž bude každý mít příležitost rozvinout svůj potenciál a své možnosti.“⁵²

Každoročně se z kraje vystěhuje z nejrůznějších důvodů několik tisíc lidí. Ale naopak se také každoročně několik tisíc osob přistěhuje, jak lze vyčíst z tabulky 3.2. Stále však převažuje počet lidí, kteří se z tohoto kraje vystěhovali, než počet osob, které se přistěhovaly.

Tabulka 3.2: Počet osob, které se vystěhovaly a přistěhovaly do Moravskoslezského kraje

Počet osob, které se vystěhovaly a přistěhovaly do Moravskoslezského kraje								
	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vystěhovalí	5 062	6 657	6 404	7 448	6 661	7 708	8 417	6 572
Přistěhovalí	3 261	4 983	5 201	7 350	6 591	4 833	4 458	4 057

Zdroj: DĚDIČ, Petr a Jan, HONNER. *Měsíčník Českého statistického úřadu*. s. 18

⁵² KRAJSKÝ ÚŘAD. *Cesta vpřed*. s. 4

Dle § 13 odst. 1) a 2) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, kraj ve své samostatné působnosti analyzuje a hodnotí úroveň rozvoje svého územního obvodu a jeho částí, schvaluje program rozvoje územního obvodu kraje. Kraj dále pak může podporovat rozvoj soukromého podnikání prospěšného pro kraj, vyčleňovat ze svého rozpočtu finanční prostředky určené k odstraňování závad a nedostatků v těch oblastech, které spadají do jeho působnosti, včetně odstraňování nežádoucích rozdílů uvnitř územního obvodu kraje, podílet se na plnění úkolů souvisejících se zaměřením podpory regionálního rozvoje podle § 3 a spolupracovat při tom s věcně příslušnými ústředními správními úřady, zejména při vypracování a realizaci strategie regionálního rozvoje a státních programů regionálního rozvoje, pokud se týkají jeho územního obvodu, spolupracovat s ostatními kraji při plnění společných cílů a úkolů podpory regionálního rozvoje.

3.1 Historie využití strukturálních fondů EU v Moravskoslezském kraji

Existuje několik významných historických milníků, které ovlivňovaly dějiny regionu. Moment, který značně pozměnil směřování tohoto regionu, byl ve druhé polovině 18. století⁵³. Tehdy byla zahájena těžba uhlí v Landeku v Petřkovicích (důl Anselm). Od této chvíle se odvíjelo zakládání průmyslu a celkový rozvoj této ekonomické a tržní oblasti. Ve 20. století nejvíce kraj poznamenala druhá světová válka, která do velké míry poškodila některá města (Opava, Ostrava). Druhá polovina 20. století se nesla v duchu rozvoje průmyslu a těžby, což mělo vést mimo jiné i k růstu počtu obyvatel v regionu a tedy i k budování panelových sídlišť.

Podpora regionálního rozvoje z fondů Evropské unie byla v ČR zahájena již v roce 1991⁵⁴ v rámci programu Restrukturalizace podniků a privatizace. Severní Morava a Slezsko byla vybrána jako pilotní projekt s ohledem na její průmyslový charakter a očekávanou restrukturalizaci s velkými důsledky v ekonomické i sociální oblasti.

V programu Regionální rozvoj severní Moravy a Slezska na období 1997 – 2000 byly projekty zaměřeny na Rozvoj regionální infrastruktury (Průmyslová zóna SOM u letiště Ostrava-Mošnov, Vědecko-technologický park Ostrava, Logistická studie regionu, Příprava

⁵³ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Historie*. [online]. c2010 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/historie.html>

⁵⁴ SKOKAN, Karel. Programy zahraniční pomoci Evropské unie v Ostravském kraji. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Zář 1999, č. 4, s. 3

implementace regionálních projektů), na Lokální infrastrukturu (projekty v municipalitách, podpora turistiky a malého a středního podnikání), na Informace a veřejné vědomí (propagace regionu, regionální informační systém, Euro Info centrum, vzdělávání municipalit) a na Regionální rozvoj (podpora činnosti agentury pro Regionální rozvoj a příprava Regionálního operačního programu pro využití strukturálních fondů EU).

Kromě výše uvedených programů získal region podporu i z dalších programů Phare uplatněných plošně v rámci celé České republiky. Jednalo se „např. o programy TEMPUS (podpora vysokých škol v oblasti vzdělávání a přístrojového vybavení), PALMIF (podpora zaměstnanosti), LEONARDO (podpora vzdělávání), podpora malého a středního podnikání, podpora ochrany životního prostředí apod., které významně přispěly k procesu transformace regionu.“⁵⁵

Jelikož v období od roku 2000 do roku 2003 byl Českou republikou využíván nástroj předvstupní pomoci, a v období 2004 – 2006 byla pro celou Českou republiku určena částka 945 mil. EUR⁵⁶ do oblastí rozvoje zemědělství a venkova, průmyslu a podnikání, infrastruktury, lidských zdrojů, do oblasti Praha a Iniciativy, nelze s určitostí říct, kolik přesně bylo poskytnuto finančních prostředků pro Moravskoslezský kraj.

V roce 2002 byla založena koncepční jednotka pro rozvoj lidských zdrojů na základě potřeby Národního vzdělávacího fondu a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Jednotka měla zajistit stálé odborné zázemí pro výkon nových kompetencí Ministerstva práce a sociálních věcí, sociálních partnerů, dalších orgánů státní správy a krajů v oblasti rozvoje lidských zdrojů a dalšího profesního vzdělávání. Hlavní činností koncepčního „pracoviště je iniciovat a navrhovat systémové změny, přinášet a uplatňovat inovační přístupy a metody v oblasti rozvoje lidských zdrojů a dalšího profesního vzdělávání a facilitovat zavádění změn a nových postupů do praxe.“⁵⁷ Směrování partnerů k cílenému vytváření "učícího se prostředí" a k uplatňování konceptu celoživotního učení v každodenní praxi je dalším významným cílem.

⁵⁵ SKOKAN, Karel. Programy zahraniční pomoci Evropské unie v Ostravském kraji. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Září 1999, č. 4, s. 3

⁵⁶ STAROŇOVÁ, Lucie. *Strukturální politika EU: Programové období 2000–2006 v České republice*. [online]. 2007 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/strukteu.pdf>

⁵⁷ NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND. *Rozvoj lidských zdrojů*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: http://old.nvf.cz/rozvoj_lz/index.htm

V únoru téhož roku (2002⁵⁸) vznikla Rada pro rozvoj lidských zdrojů v Moravskoslezském kraji na základě indikativních projektů uvedených v Programu rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje 2001 – 2004. Na existenci a personálním složení této rady se dohodlo široké diskusní fórum. Rada pro rozvoj lidských zdrojů v Moravskoslezském kraji se skládá z významných zaměstnavatelů v kraji, ze zástupců úřadů práce, vysokých a středních škol, odborů, neziskových organizací a hospodářských komor. Členství v radě je dobrovolné a není nijak honorováno. Pravidelně se schází pouze jádro, jež je schopné činit závěry, vyslovovat doporučení a hodnocení k řešení problematiky na základě poznatků získaných s pomocí odborné veřejnosti. Rada pro rozvoj lidských zdrojů v Moravskoslezském kraji je poradním orgánem rady kraje.

Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje se tedy zasazuje o rozvoj tohoto regionu. Celkem bylo k 19. 4. 2013 schváleno 1211 dotací z peněz Evropské unie (viz tabulka 3.3).

Tabulka 3.3: Souhrnná tabulka podaných žádostí a udělených dotací nebo úvěrů podle programů v Moravskoslezském kraji k 19. 4. 2013

Souhrnná tabulka podaných žádostí a udělených dotací nebo úvěrů podle programů				
Kraj	Eko-energie	ICT v podnicích	ICT a strategické služby	Inovace - Inovační projekty
Moravskoslezský kraj	405 (197) - 111	271 (100) - 169	135 (64) - 71	302 (113) - 88
	Poradenství	Potenciál	Prosperita - veřejná	Prosperita - neveřejná
	113 (44) - 66	157 (92) - 42	24 (16) - 7	6 (4) - 2
	Inovace - Ochrana průmyslového vlastnictví	Klastry	Marketing	Nemovitosti
	112 (53) - 56	20 (10) - 9	238 (66) - 135	227 (82) - 112
	Rozvoj	Školící střediska	Technologické platformy	Celkem
	693 (237) - 278	131 (67) - 64	4 (2) - 1	2838 (1147) - 1211

Zdroj: CZECHINVEST. *Statistika čerpání dotací z programů OPPI*. [online]. 19. 4. 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpáníDotací.aspx>

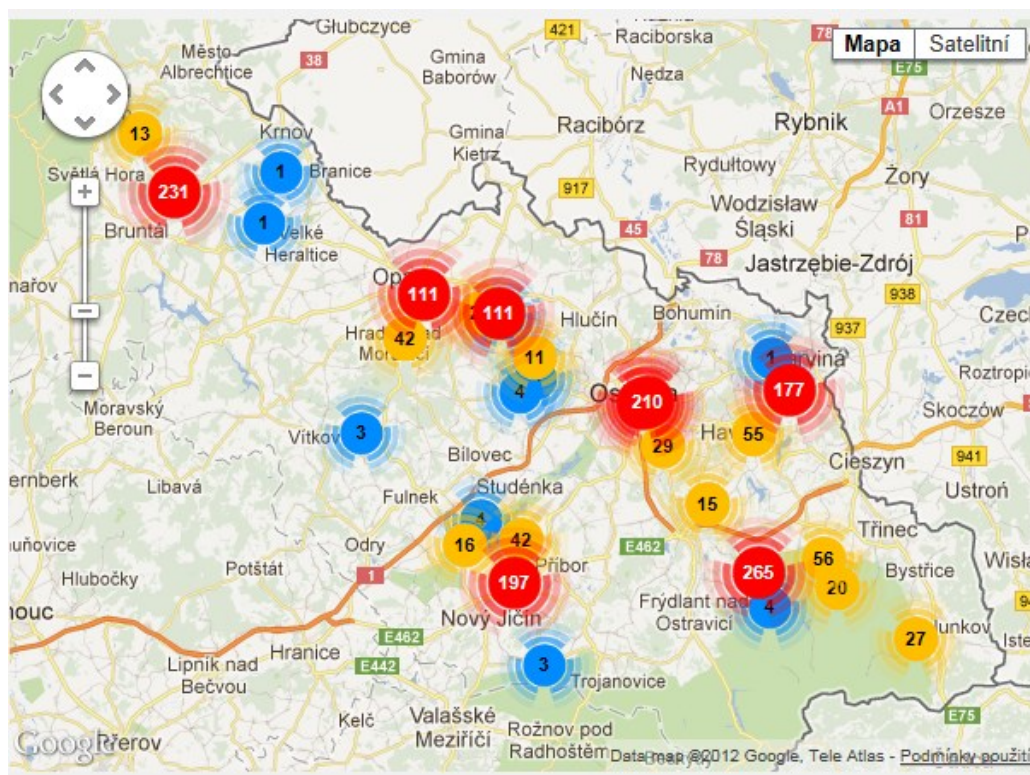
Poznámka k tabulce 3.3: První číslo udává celkový počet podaných žádostí. V závorce je uveden počet zamítnutých a vyřazených žádostí (např. pro nesplnění formálních kritérií,

⁵⁸ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Lidské zdroje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_3.html

odstoupení žadatele atd.). Poslední číslo udává počet přiznaných dotací a zvýhodněných úvěrů, ostatní projekty procházejí hodnocením⁵⁹.

Na mapě projektů (viz obrázek 3.1) je vidět, že nejvíce realizovaných projektů v období 2007 – 2013 bylo okolo Frýdlantu nad Ostravicí, Bruntálu, Ostravy, Nového Jičína, Karviné a dalších větších měst v Moravskoslezském kraji.

Obrázek 3.1: Vyhledávání v mapě projektů - Moravskoslezský kraj

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE. *Vyhledávání v mapě projektů – Moravskoslezský kraj*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/projekty.shtml?province=CZ080#options-CZ080-0-0-0-0-7-51.11661-21.58468-47.974461-14.992883>

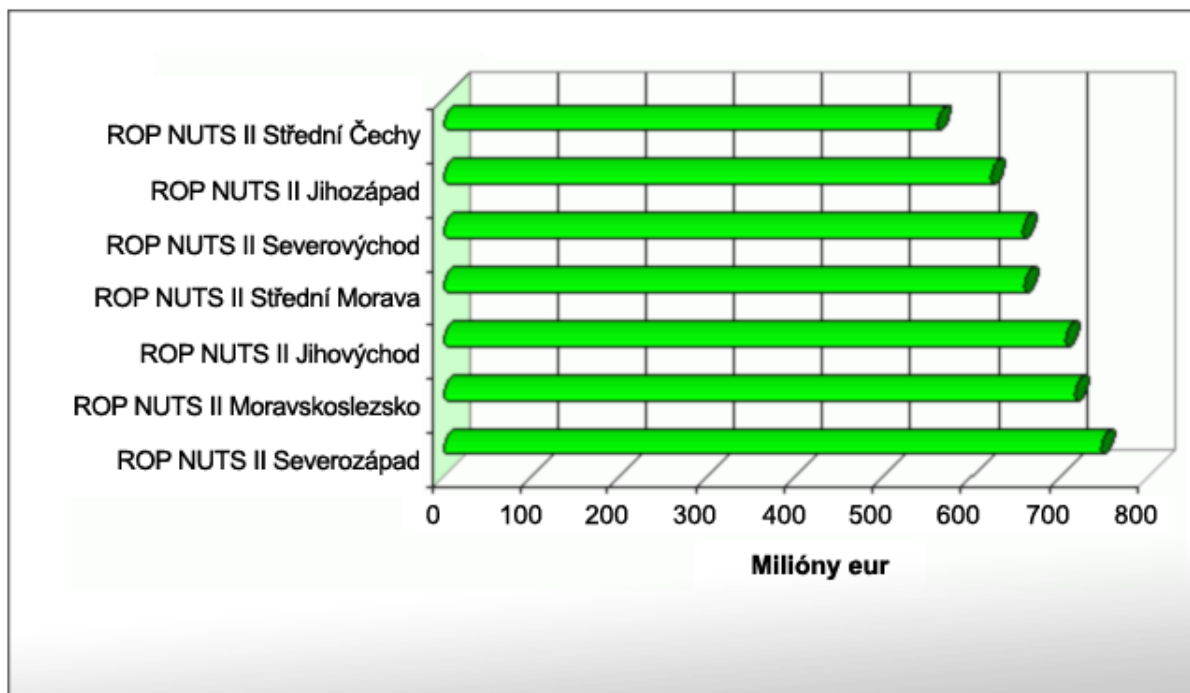
3.2 Podmínky pro získání podpory EU v Moravskoslezském kraji

„Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko (ROP MS) spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno 716,09 mil. € (viz obrázek 3.2), což činí přibližně 2,68 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro

⁵⁹ CZECHINVEST. *Statistika čerpání dotací z programů OPPI*. [online]. 19. 4. 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpáníDotací.aspx>

Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 126,37 mil. €.⁶⁰

Obrázek 3.2: Indikativní alokace prostředků z fondů EU v České republice pro ROP v cíli Konvergence

Zdroj: STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Indikativní alokace prostředků z fondů EU v České republice pro ROP v cíli Konvergence*. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

O finanční prostředky, vyčleněné ze strukturálních fondů Evropské unie, se mohou ucházet, prostřednictvím Regionálního operačního programu (ROP) Moravskoslezsko, „různé subjekty veřejného, neziskového i podnikatelského charakteru“⁶¹.

O dotace mohou „žádat všechny organizace zřízené v souladu s právním řádem ČR a fyzické osoby, které jsou schopny předložit kvalitní projekty“⁶² dále také podnikatelské a nepodnikatelské subjekty.

Pod nepodnikatelské subjekty spadají obce, kraje, organizace zřízené obcemi nebo kraji, organizační složky státu a nestátní neziskové organizace. Do podnikatelské sféry

⁶⁰ STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Jaké projekty lze z regionálních operačních programů financovat?*. [online]. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko>

⁶¹ MORAVSKOSLEZSKO. *Evropské dotace na rozvoj Moravskoslezska*. [online]. [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/index.php>

⁶² PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU : Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. s. 28

můžeme zařadit fyzické nebo právnické osoby, které podávají žádost o granty, které zároveň musí doložit svou právní subjektivitu.

Z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko se zájemci o dotace mohou ucházet předkládáním rozvojových investičních projektů. Zaměření těchto investičních projektů vymezuje zacílení podpory z programu do různých oblastí. Klíčové kritérium při posuzování významu projektů a důležitosti poskytnutí dotace je soulad projektu s prioritními cíli regionální politiky na regionální úrovni.

Příjemce dotace či finanční výpomoci Evropské unie musí projekt uskutečnit na území Moravskoslezského kraje. Příjemce projekt může realizovat i mimo území Moravskoslezského kraje, ale s podmínkou, že výstupy realizovaného projektu musí být využity na území Moravskoslezského kraje. Dotaci lze použít pouze na úhradu účelově určených nákladů v souladu s obsahem projektu, smlouvou a podmínkami daného dotačního programu. Ověřování správnosti použití poskytnuté dotace, zejména zda byla hospodárně, šetrně a účelně využita, podléhá kontrole poskytovatele podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Neoprávněné použití dotace nebo zadržení finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu poskytovatele je klasifikováno jako porušení rozpočtové kázně podle § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti o dotace jsou následně po věcné a formální kontrole správnosti posuzovány po obsahové stránce pracovní skupinou, zřízenou radou kraje, a to bodovým hodnocením. Dále rozhodne zastupitelstvo kraje o poskytnutí dotace na předložené projekty, o poskytnutí dotace náhradním příjemcům za stanovených podmínek a o neposkytnutí dotace neúspěšným žadatelům. Po ukončení realizace projektu je příjemce dotace povinen zpracovat a předložit závěrečné vyúčtování celého realizovaného projektu. Závěrečné vyúčtování musí být zpracováno na formulářích předepsaných pro daný dotační program. Po obdržení závěrečného vyúčtování jsou prováděny kontroly formální správnosti, dodržení účelového určení, dodržení závazných ukazatelů, celkové evidence projektu a kontrola uznatelnosti nákladů v rámci realizace projektu.

3.2.1 Možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje

Hlavním cílem rozvoje Moravskoslezského kraje je rozšíření hospodářského růstu, rozlišování ekonomické struktury kraje s hlavním cílem zvyšování konkurenceschopnosti na trhu, tvorba nových pracovních míst, zvýšení kvality životního prostředí v kraji a snižování vnitrokrajských nerovností ve všech těchto oblastech.

Konkrétním rozpracováním strategie a regionálního rozvoje je Program rozvoje Moravskoslezského kraje, který přesně určuje základní cíle a opatření v 6 oblastech:

1. Ekonomika a podnikání
2. Infrastruktura
3. Lidské zdroje
4. Životní prostředí
5. Cestovní ruch
6. Zemědělství a venkov

V první oblasti, Ekonomika a podnikání, je podpora zaměřena na rozvoj podnikatelského prostředí a na rozvoj přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Také je v této oblasti podporován vznik nových firem a ekonomických subjektů a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál, zvyšování konkurenceschopnosti Moravskoslezského podnikatelského prostředí, využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Podle § 3 odst. a) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, je podpora regionálního rozvoje v oblasti podnikání zaměřena na zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizaci ohrožených pracovních míst. Ačkoliv je počet aktivních podnikatelských subjektů relativně nízký, vykazuje významný podíl na tvorbě HDP, zaměstnanosti, investic, vývozu a dovozu. Opatření umožňují zkvalitňování infrastruktury služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky, ekonomickými subjekty a vědeckovýzkumnými institucemi. Dotace jsou orientovány zejména na podporu malých a středních podniků, na řemesla, na ekonomické subjekty s důrazem na vytváření pracovních příležitostí v Moravskoslezském kraji, na podnikatelské subjekty v nezemědělském podnikání ve venkovském prostoru a v cestovním ruchu a na zvýšení kapacity místních podniků. Strategie rozvoje oblasti Ekonomiky

a podnikání klade důraz na odklon od tradičních průmyslových odvětví směrem k odvětvím s velkými možnostmi růstu. Globálním cílem je zvýšení prosperity Moravskoslezského kraje. O podporu může zažádat malý a střední podnik, který má uzavřena 3 po sobě jdoucí zdaňovací období⁶³. Projekt žadatele musí být realizován v regionech se soustředěnou podporou státu na léta 2007 - 2013 vymezených usnesením vlády č. 560 a č. 829 z roku 2006. Výdaji, které lze podpořit, jsou „náklady na nákup strojů a zařízení včetně řídících software, u nichž je žadatel prvním uživatelem, stavební náklady přímo související s realizací projektu (max. 20 % z celkových způsobilých výdajů na nákup strojů a zařízení včetně řídících softwarů), náklady na pořízení patentů, patentových licencí na know-how a nepatentovaných know-how a náklady na publicitu spojenou s projektem“⁶⁴. Řídícím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Konečnými uživateli jsou vysoké školy, výzkumné ústavy, vědecké společnosti, podnikatelské subjekty, obce, svazky obcí, rozvojové společnosti (právníkové osoby, jejichž hlavními podnikatelskými činnostmi jsou živnosti přímo související s rozvojem a pronájmem podnikatelských nemovitostí v Moravskoslezském kraji), CzechInvest, CzechTrade, malé a střední podniky a krajské samosprávy.

Další oblastí je Infrastruktura. Technická a dopravní infrastruktura je ukazatelem sociálních podmínek a také základním předpokladem pro rozvoj ekonomických aktivit v regionu. Vybavenost technickou a dopravní infrastrukturou se velice liší mezi městskými a venkovskými oblastmi. Ačkoliv je v Moravskoslezském kraji síť silnic dostačující, jejich kvalita je velmi špatná. Silně zanedbávaná je zejména síť místních komunikací. Také je zde poměrně vysoký podíl obcí vybavených vodovodem a dostačující elektrifikace. V této oblasti je hlavním cílem zájmu modernizace, rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury, snižování nepříznivých dopadů dopravy na životní prostředí, zlepšení dopravní dostupnosti zdravotních a sociálních služeb, dále také služeb veřejné správy a pracovních a vzdělávacích příležitostí v rámci Moravskoslezského kraje. Projekty v této oblasti jsou realizovány za podpory Fondu soudržnosti a Evropského fondu regionálního rozvoje. Zprostředkujícím subjektem je Ministerstvo dopravy (zejména v oblasti rozvoje dopravy). Dotace jsou formou nevratné přímé pomoci poskytované na individuální projekty, v odůvodněných a výjimečných případech je podpora poskytována na místní komunikace ve venkovských obcích prostřednictvím grantových schémat. Zaměření finanční výpomoci je na rozvojové investiční

⁶³ CZECHINVEST. *Rozvoj* – *Výzva I.* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/rozvoj>

⁶⁴ CZECHINVEST. *Rozvoj* – *Výzva I.* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/rozvoj>

projekty, určené ke zlepšení dopravní obslužnosti, na zrychlení železniční dopravy, na systémová opatření ve městech (hlavně na instalace veřejných informačních a odbavovacích systémů pro cestující), na nákup dopravních prostředků, které budou používány pouze v Moravskoslezském kraji, na podporu veřejných informačních a komunikačních technologií, na komplexní úpravu veřejné infrastruktury (např. náměstí, veřejná prostranství, zeleň, parky, vodní plochy) a na obnovu technické infrastruktury a místních komunikací v regionu. Globálním cílem je zvýšení zájmu obyvatel o veřejnou dopravu, zajištění dopravní obslužnosti v okrajových částech regionu, zvýšení územní mobility obyvatelstva, rozvoj veřejných služeb, sociální integrace, zlepšení celkového stavu historických jader měst v tomto regionu, vytvoření nových pracovních příležitostí a hospodářské oživení měst v Moravskoslezském kraji novými aktivitami. Konečnými uživateli jsou Ředitelství silnic a dálnic, vlastníci letišť, vlastníci a správci dopravní infrastruktury, zadavatelé výzkumných projektů ve veřejném zájmu, právnické osoby provozující dopravu, obce, svazky obcí, neziskové organizace a soukromé subjekty. V příloze č. 2 je uvedena výše poskytované finanční podpory do oblasti Infrastruktury v Moravskoslezském kraji.

Třetí oblast Lidských zdrojů bude podrobněji rozpracovaná v další části práce.

Čtvrtá oblast cílů a opatření se soustředí na zlepšování kvality životního prostředí a tím přispívá ke zvyšování kvality zdraví obyvatelstva, k růstu průměrného věku dožívání a celkově k počtu přistěhovaných osob do regionu. Nejtěživějším problémem životního prostředí je špatná kvalita ovzduší současného Moravskoslezského kraje. Po vstupu České Republiky do EU je zapotřebí plnit v celém rozsahu směrnice, které se týkají ochrany ovzduší. Nejvíce znečišťujícími látkami jsou oxid siřičitý a jiné sirné sloučeniny, oxid dusičitý a jiné dusíkaté sloučeniny, oxid uhelnatý, organické sloučeniny, zejména uhlovodíky (vyjma methanu), těžké kovy a jejich sloučeniny, prach; azbest (suspendované částice a vlákna), skelná a minerální vlákna, chlor a jeho sloučeniny a fluor a jeho sloučeniny. Průměrné denní koncentrace polévatého prachu by neměly překračovat povolený limit 50 mikrogramů na metr krychlový⁶⁵. Z přílohy č. 3 a 4 lze vyčíst, jak se měnily hodnoty znečištění ovzduší v jednotlivých okresních městech Moravskoslezského kraje a celkově v Moravskoslezském kraji. Tento region Severní Moravy a Slezska každoročně vyprodukuje největší množství hlavních znečišťujících látek z celé České republiky (viz příloha č. 5). Podle § 3 odst. j) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění

⁶⁵ XNOVINKY.CZ. *Ovzduší Moravskoslezského kraje se pročistilo*. [online]. 15. 2. 2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://xnovinky.cz/ovzdusi-moravskoslezskeho-kraje-se-procistilo-630445/>

pozdějších předpisů, je podpora regionálního rozvoje v oblasti životního prostředí zaměřena na omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny. Právo člověka na příznivé životní prostředí je obsaženo v zákoně č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, z 5. 12. 1991. Konkrétně podpora této oblasti přispívá ke „zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu“⁶⁶. Projekty v této oblasti jsou realizovány za podpory Fondu soudržnosti a Evropského fondu regionálního rozvoje. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí. Jednotlivé výše finanční podpory poskytované do oblasti životního prostředí v Moravskoslezském kraji jsou uvedeny v příloze č. 6.

Předposlední oblastí podpory je Cestovní ruch. Tato oblast je komplementární se strategickou oblastí Lidských zdrojů, ve kterém je řešena příprava lidských zdrojů pro cestovní ruch. Cílem této podpory je prezentace Moravskoslezského kraje jako destinace cestovního ruchu, tvorba nových pracovních příležitostí, rozvoj lázeňství a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro sportovně rekreační aktivity, rozvoj odvětví cestovního ruchu, který vychází z uvedení sil a prostředků do pohotovosti zejména ze soukromých zdrojů zaměřených na cestovní ruch a rozvoj systémového a koncepčního přístupu veřejné správy na všech úrovních. Cíl bude dosažen prostřednictvím zlepšení kvality služeb cestovního ruchu, zajištěním služeb pro podnikatele v cestovním ruchu a posílením spolupráce v odvětví, aktivním využitím historického, kulturního a přírodního bohatství pro cestovní ruch, zkvalitněním marketingu cestovního ruchu, vytvářením nových atraktivit, produktů a podniků v cestovním ruchu v Moravskoslezském kraji a zvýšením životní úrovně místního obyvatelstva. Investice do některých programů v oblasti cestovního ruchu jsou uvedeny v příloze č. 7. Odborným garantem je Ministerstvo pro místní rozvoj - odbor cestovního ruchu⁶⁷. Nezbytným nástrojem pro činnost ministerstva v této oblasti je Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 - 2013, která představuje střednědobý strategický dokument a vychází především z rozvojových možností cestovního ruchu v České republice. Podpora je poskytnuta formou nevratné přímé pomoci a grantových schémat. Konečnými uživateli jsou státem zřízené organizace, nestátní neziskové organizace, svazky

⁶⁶ STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Operační program Životní prostředí*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>

⁶⁷ STRUKTURÁLNÍ FONDY. *4.1 Národní podpora cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Integrovaný-OP/Zadatele-a-prijemci/Pro-zadatele/Pro-zadatele/4-1-Narodni-podpora-cestovniho-ruchu>

obcí v přirozených turistických oblastech a podnikatelské subjekty v odvětví cestovního ruchu.

Šestou, poslední oblastí podpory, avšak neméně významnou, je Zemědělství a venkov. Sektor zemědělství prošel od začátku 90. let⁶⁸ razantní transformací spojenou s celou řadou strukturálních změn. Důležitým faktorem ovlivňujícím alokaci výrobního sektoru na venkově je špatná technická infrastruktura a ekonomická aktivita venkova je tak relativně nízká. Rozšiřování malých podniků na venkově je vzhledem k vysokým kapitálovým nákladům velmi obtížné. Dotace do této oblasti jsou určeny na rozvoj zemědělství, včetně podpory mladých zemědělců a dále na zpracování produktů zemědělské výroby, na zlepšování kvality a produktivity práce při zpracování zemědělských produktů, na zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství jakožto klíčové aktivity ve venkovských oblastech, udržování osídlení venkovských oblastí, na pomoc začínajícím farmářům, na podporu a rozvoj lesnictví, na podporu vzdělávacích programů pro pracovníky v zemědělství a lesnictví. Velký důraz je kladen na zvýšení kvality zemědělských produktů, které jsou uváděny na trh. Opatření směřují ke snižování a odstraňování negativních vlivů zemědělské produkce na životní prostředí. Globálními cíli jsou zvýšení podílu zemědělství na tvorbě HDP a zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji, zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova pomocí trvale udržitelného rozvoje zemědělství, zachování kvality životního prostředí, zlepšení image zemědělství, zvýšení počtu osob zaměstnaných v zemědělství (viz příloha č. 1), zlepšení marketingu regionálních produktů, ochrana a zúrodnění půdního fondu a zvelebení krajiny. Konečnými příjemci jsou zemědělci, samostatné hospodařící rolníci, zemědělské společnosti, podnikatelé podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vlastníci nebo nájemci lesa, vlastníci pozemků a pozemkové úřady. Projekty v této oblasti jsou realizovány za podpory Evropského zemědělského garančního a orientačního fondu. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství. Výše finančních prostředků poskytovaných do oblasti venkova v Moravskoslezském kraji jsou uvedeny v příloze č. 8.

Podpory ve všech těchto oblastech jsou více či méně provázané, např. podpora rozvoje zemědělství a venkova je formou investic do nových technologií zaváděných do zemědělství, do lidského kapitálu, do zvyšování kvality poskytování technických a poradenských služeb,

⁶⁸ POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. s. 80

do infrastruktury (zvyšování kvality venkova), do oblasti marketingu, do dovozu a vývozu a do podpory diversifikace, např. do potravinářského průmyslu. Zároveň podpora této oblasti snižuje míru nezaměstnanosti a znečištění životního prostředí.

3.3 STRATEGICKÁ OBLAST Rozvoj lidských zdrojů

Strategická oblast lidských zdrojů pokrývá velké množství vzájemně provázaných aspektů. Překladem anglického výrazu „human resources“ do českého jazyka vznikl obecně užívaný termín „lidské zdroje“. Tento výraz označuje „širší nebo užší vymezení podmínek (podle použitého kontextu), které vedou k maximálnímu využití a vybuzení kapacity člověka směřující například k vyšší kvalitě života jednotlivce nebo ke zvýšení pracovního výkonu“⁶⁹. Mezi nejvýznamnější aspekty této oblasti můžeme zařadit otázky zaměstnanosti, vzdělání, kultury, sportu a sociálního postavení. Podle § 3 odst. b) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, je podpora regionálního rozvoje v oblasti lidských zdrojů a dalších opatření v oblasti trhu práce, zaměřena např. na zvyšování kvalifikace, na zabezpečování vzdělávání a rekvalifikací, na zajišťování souladu dosaženého vzdělání a kvalifikace s potřebami trhu práce a hospodářského a sociálního rozvoje regionu.

Řídícím orgánem v České republice „je Ministerstvo práce a sociálních věcí, Odbor pro řízení pomoci z ESF“⁷⁰. Dalšími realizačními partnery jsou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, městské magistráty v Moravskoslezském kraji a úřady práce. Klíčovým finančním nástrojem je Evropský sociální fond. Tým rozvoje lidských zdrojů funguje jako kvalifikované a inovační pracoviště pro podporu řízení rozvoje lidských zdrojů a dalšího profesního vzdělávání v regionech. V Moravskoslezském kraji se navíc realizováním projektů pro podporu vzdělání zabývá Agentura pro regionální rozvoj.

Hlavním záměrem je zefektivnění procesu rozvoje lidských zdrojů s cílem dosažení udržitelného rozvoje v regionu. Do oblasti Lidských zdrojů dále spadá „např. další profesní vzdělávání podporované zaměstnavateli, uplatňování pružných forem organizace práce, zprostředkování zaměstnání, poradenské činnosti a programy, rekvalifikace, podpora začínajícím OSVČ, doprovodná opatření k získání a udržení zaměstnání, rozvoj institucí

⁶⁹ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Lidské zdroje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_3.html

⁷⁰ MMR ČR. *Průvodce fondy Evropské unie*. s. 69

služeb zaměstnanosti, vzdělávání subjektů působících v oblasti sociálního začleňování, poradenské činnosti a programy pro sociálně vyloučené skupiny, podpora činností odstraňujících bariéry rovného přístupu ke vzdělání a zaměstnání, posilování etických standardů a zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, politiků apod.“⁷¹ Globálním cílem strategické oblasti rozvoje lidských zdrojů je nízká a stabilní úroveň míry nezaměstnanosti založená na kvalifikované, odborné, specializované a flexibilní pracovní síle, začlenění sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků, při respektování principů udržitelného rozvoje v regionu.

3.3.1 Hlavní cíl

„Vytvoření podmínek pro optimální zapojení a lepší využití lidských zdrojů v regionu v rámci vzdělávací a sociální infrastruktury, rozvoje zaměstnanosti a využívání volného času.“⁷²

Opatření:

Zaměstnanost a trh práce

- „Tvorba nových pracovních příležitostí
- Řešení problematiky dlouhodobě nezaměstnaných a handicapovaných občanů
- Prevence nezaměstnanosti a zvyšování flexibility a zaměstnatelnosti obyvatelstva“⁷³

Nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji je již 10 %⁷⁴. Po šestiměsíčním nárůstu poklesla míra nezaměstnanosti k 31. 3. 2013 v Moravskoslezském kraji o 233 evidovaných uchazečů o zaměstnání⁷⁵. Počet volných pracovních míst v tomto regionu vzrostl v závěru

⁷¹ STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Tematické operační programy*. [online]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/>

⁷² VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4

⁷³ VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4

⁷⁴ INTEGROVANÝ PORTÁL MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Vývoj nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji v březnu 2013. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/statistiky/komentarmsk_0313.pdf

⁷⁵ Tamtéž

března na celkových 3 514⁷⁶. Nezaměstnanost meziměsíčně nejvíce poklesla v okrese Opava (-235 osob) a Frýdek-Místek (-225), naopak nárůst byl zaznamenán v ostravském (+283 osob) a karvinském (+174) okrese⁷⁷. Kraj má dlouhodobě nejvyšší míru registrované nezaměstnanosti hned po Ústeckém a Olomouckém kraji⁷⁸. Jedná se tedy zejména o podporu vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti, integraci sociálně vyloučených skupin a pružného trhu práce. Podpora této oblasti je také zaměřena na zamezení růstu počtu dlouhodobě evidovaných osob na Úřadu práce. V tabulce 3.4 je uveden počet nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji od roku 1993 až do roku 2012 a také procentuálně vyjádření, které je vytvořeno přepočtem celkového počtu nezaměstnaných ku celkovému počtu obyvatel žijících v tomto regionu za dané období.

Tabulka 3.4: Počet nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji a procentuální vyjádření

Počet nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji a procentuální vyjádření								
		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	Evidovaná nezaměstnanost (počet osob)	40 986	37 985	32 153	36 673	49 061	71 568	93 686
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	Původní metodika	6,63	5,99	5,07	5,67	7,85	11,45	14,94
	Nová metodika							
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Evidovaná nezaměstnanost (počet osob)	94 609	94 226	101 214	106 304	105 486	96 528	85 422
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	Původní metodika	15,13	15,11	15,89	16,84	16,85		
	Nová metodika					15,66	14,23	12,58
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	
	Evidovaná nezaměstnanost (počet osob)	65 816	57 455	80 581	82 776	75 019	81 099	
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	Původní metodika							
	Nová metodika	9,62	8,49	12,14	12,36	11,18	12,34	

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 1993–2012 (2. část)*. [online]. c2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/\\$File/CZ080_2.pdf](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/$File/CZ080_2.pdf)

Dále se zavádějí nové nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, zvyšuje se přesnost určení a účinnost již existujících nástrojů a jejich rozšíření. Dalšími cíli této podpory jsou rozšíření poradenských a informačních služeb, podpora nových forem zaměstnávání a těsnějších vazeb mezi „institucemi trhu práce, sociálními partnery a jejich sdruženími,

⁷⁶ INTEGROVANÝ PORTÁL MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Vývoj nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji v březnu 2013. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/statistiky/komentarmsk_0313.pdf

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ (OSTRAVA). *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2011*. s. 14

zaměstnavateli, vzdělávacími institucemi, školami, obcemi, krajskými úřady a nestátními neziskovými organizacemi“⁷⁹.

Dochází k modernizaci a zvýšení účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti, což klade vyšší nároky na kvalifikaci a odbornost, ale také větší všeobecné povědomí pracovníků Úřadu práce. Tyto nároky jsou kladeny zejména na útvary poradenství a rekvalifikace. K vyřešení nových náročných úkolů jsou také pracovníci úřadu práce proškolení a získávají nové teoretické a praktické znalosti.

A dále se podpora této oblasti zaměřuje na odstranění nerovností mezi ženami a muži na trhu práce. Tyto nerovnosti v naší společnosti stále přetrvávají, zejména u dlouhodobě nezaměstnaných žen, matek s malými dětmi, matek samoživitelek, u žen se základním vzděláním nebo u žen bez vzdělání, začínajících podnikatelek a u žen v předdůchodovém věku.

Také vyrovnaní příležitostí a možností přístupu ke vzdělání, zaměstnání, dalšímu společenskému a pracovnímu uplatnění pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením je součástí podpory této oblasti. Ve skupinách ohrožených sociálním vyloučením se nacházejí osoby dlouhodobě nezaměstnané a mládež žijící ve znevýhodněném sociálním prostředí.

Dosažení nulové nezaměstnanosti, zvýšení zaměstnanosti a snížení neaktivity prostřednictvím zvýšení poptávky po pracovních silách a jejich nabídky je zásadní pro udržení hospodářského růstu a posílení sociální soudržnosti. Snaha o snížení míry nezaměstnanosti těsně souvisí se zvyšováním atraktivnosti pracovních míst, růstem produktivity a kvality práce; s podstatným snížením členění, nerovnosti mezi ženami a muži a chudoby v důsledku nedostatečného a nepřiměřeného odměňování v zaměstnání. V příloze č. 9 jsou znázorněny výše finančních prostředků poskytnutých Moravskoslezskému kraji na podporu snižování míry nezaměstnanosti v tomto regionu.

Vzdělanost

- „Rozvoj odborného a učňovského vzdělávání a rekvalifikací dle potřeb trhu práce
- Rozvoj vysokých škol a jejich vyšší zapojení do společenského dění v kraji

⁷⁹ MMR ČR. *Průvodce fondy Evropské unie*. s. 70

- Rozvoj dalšího vzdělávání a celoživotního učení“⁸⁰

V Moravskoslezském kraji se nachází celkem 468 mateřských škol, 455 základních škol, 153 středních škol, 2 konzervatoře, 11 vyšších odborných škol a 5 vysokých škol a univerzit. Úroveň školství do značné míry předurčuje vyhlídky do budoucnosti tohoto regionu. Je proto zcela oprávněně v popředí zájmu nejen v Moravskoslezském kraji, ale také v dalších institucích a organizacích, u odborné i laické veřejnosti, u žáků, studentů i rodičů.

Pro oblast školství a vzdělávání je důležitým dokumentem Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Podpora této oblasti je zaměřena zejména na rozvoj celoživotního vzdělávání pro potřeby trhu práce, rozvoj různých systémů rekvalifikace a zvyšování kvalifikace a rozvoj flexibilního vzdělávání, což by mělo přispět ke zvýšení počtu zaměstnaných v Moravskoslezském kraji. Globálním cílem je nízká a stabilní úroveň nezaměstnanosti, založená na kvalifikované, flexibilní, odborné a kvalitní pracovní síle. Nezapomíná se ani na sociálně vyloučené skupiny obyvatelstva, kterým se zlepšují podmínky pro integraci a dále také zvyšování konkurenceschopnosti podniků. Soubor těchto všech opatření je podpořen zvyšováním kvality počátečního i dalšího vzdělávání, posilováním vzájemných vztahů mezi požadavky trhu práce a vzdělávacími zařízeními, rozvojem institucí pro podporu trhu práce a pro přehlednost na trhu práce a činnostmi skupin znevýhodněných na trhu práce. Přizpůsobivost trhu práce je dále podporována posilováním profesní a prostorové přemístitelnosti pracovních sil. Finanční prostředky poskytnuté do všech výše zmíněných podoblastí vzdělávání v Moravskoslezském kraji jsou uvedeny v příloze č. 10.

„V oblasti zkvalitňování vzdělávání ve školách a rozvoje vzdělávací infrastruktury, tj. materiální zařízení (zejména technické), ICT, didaktické a multimediální vybavení, získal kraj zejména prostřednictvím krajských projektů stovky mil. Kč. Moravskoslezský kraj dokázal také využít ihned ze startu plánovací období EU 2004 - 2006 a uspěl při získání dotací z Evropské unie (Společný regionální operační program, Operační program Rozvoj lidských zdrojů). V programovém období 2007 – 2013 opět maximálně využívá finančních možností EU a nadále se iniciativně zapojuje do evropských projektů (Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program Životní prostředí a Regionální operační program). Další desítky milionů korun získaly aktivní školy prostřednictvím svých

⁸⁰ VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4

projektů v rámci globálních grantů Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost a Regionálního operačního programu.“⁸¹

Zvýšení účasti na vzdělávání pro všechny věkové skupiny obyvatel je realizováno prostřednictvím dvou cílů: Změna struktury středních škol, která vedla ke zvýšení počtu přijímaných do oborů středního vzdělání ukončených maturitní zkouškou, a Rozvoj dalšího vzdělávání. Učení by se mělo stát součástí života každého člověka a k tomu může také přispět rodina, sociální prostředí a zaměstnavatelé. Ke zvýšení kvality vzdělávání a ke zvýšení kvality řízení školství v Moravskoslezském kraji byly stanoveny čtyři cíle: Podpora strategického řízení škol, Podpora mechanismů řízení, Podpora zvyšování kvality vzdělávání a Podpora zájmového vzdělávání. Také zvyšování účinnosti vzdělávání a rozvoj školství jsou důležitými činnostmi, které jsou zajišťovány systematickým ovlivňováním přímých i provozních nákladů škol a úpravou sítě škol v kraji.

Zdraví a kvalita života

- „Rozvoj zdravotnických služeb, prevence a zdravotní výchovy
- Rozvoj sociálních služeb pro seniory a ohrožené sociální skupiny a jednotlivce
- Rozvoj občanských aktivit a neziskových organizací v rámci zlepšování kvality života
- Rozvoj aktivit zlepšujících kvalitu bydlení“⁸²

Podpora zdraví se začala utvářet již v polovině 80. let 20. století⁸³ jako reakce na „nízkou účinnost tradičních postupů zdravotní výchovy, narůstající nespokojenost se stávající zdravotní péčí, vyžadující stále vyšší náklady na úhradu svého provozu, nárůst chronických neinfekčních onemocnění, jejichž etiologie je podstatně ovlivněna životním stylem, rozvoj behaviorálních věd a možnosti uplatnění jejich poznatků v medicíně, zdokonalení možností mezilidské komunikace a s tím související rozvoj svépomocných hnutí a občanských iniciativ“⁸⁴. Podpora v této oblasti obsahuje několik podoblastí (kvalita životního prostředí – viz výše, zdravotnictví, zemědělství a další). Program zaměřený zejména na získávání dotací

⁸¹ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Projekty na podporu vzdělávání*. [online]. c2010 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://student.kr-moravskoslezsky.cz/projekty.html>

⁸² VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4

⁸³ KEBZA, Vladimír. *Psychosociální determinanty zdraví*. s. 5

⁸⁴ Tamtéž

a finanční výpomoci z Evropské unie do zdravotnictví v Moravskoslezském kraji je Program na podporu projektů ve zdravotnictví na roky 2007 – 2013. Jedním z programů, který by se do této oblasti také mohl zařadit je Program protidrogové politiky kraje na roky 2007 – 2013. Podle typu projektu jsou k dispozici různé systémy financování. Typ financování pro každou činnost je každoročně stanoven v pracovním plánu. Cílem těchto pracovních plánů je co nejúčinněji dosáhnout stanovených cílů a priorit za plné podpory zúčastněných firem a subjektů programu. V Moravskoslezském kraji se nachází 18 nemocnic s 6 666 lůžky, 475 ostatních zdravotnických zařízení, 294 lékáren a ordinuje, léčí a zachraňuje zde 4 731 lékařů⁸⁵.

Z tabulky 3.5 lze vyčíst jednotlivé výše finanční podpory z Evropské unie zprostředkované programem na podporu projektů ve zdravotnictví v Moravskoslezském kraji.

Tabulka 3.5: Finanční částky čerpané v Programu na podporu projektů ve zdravotnictví v Moravskoslezském kraji

Program na podporu projektů ve zdravotnictví	
Čerpáno celkem (v Kč)	
2002	1 235 700
2003	3 997 047
2004	2 276 980
2005	4 898 788
2006	4 779 626
2007	4 899 638
2008	4 982 605
2009	4 905 086
2010	4 204 452
2011	1 498 705

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Kultura, sport a volný čas

- „Rozvoj kulturních aktivit s využitím historických a technických památek a sbírkových fondů

⁸⁵ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Statistické informace*. [online]. c2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/statisticke_informace.html

- Rozvoj sportovních aktivit a aktivit využití volného času⁸⁶

V Moravskoslezském kraji sídlí 418 knihoven, 55 kin, 84 muzeí, 139 galerií, 22 divadel, 130 koupališť a bazénů, 1 072 hřišť, 662 tělocvičen, 144 stadionů a 26 zimních stadionů (údaje k roku 2006)⁸⁷. Podpora této oblasti je zaměřena na významné krajské, celostátní a mezinárodní sportovní akce, volnočasové aktivity (viz příloha č. 11) a činnosti konané na území Moravskoslezského kraje pro širokou veřejnost, zejména pro děti, mládež, seniory včetně handicapovaných sportovců. Dále také na podporu vzdělávání dobrovolných tělovýchovných funkcionářů a trenérů a podporu pravidelné činnosti (údržba a provoz tělovýchovných zařízení) sportovních subjektů zaměřených na talentovanou mládež. Podle § 3 odst. g) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, je podpora regionálního rozvoje zaměřena na rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a aktivity občanů v jejich volném čase, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdálenosti.

3.3.2 Programy na podporu vzdělávání

Programem podporujícím vzdělávání je Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento program je pod vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jedná se o víceletý tematický program, v rámci kterého je možné čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu. Operační Program Vzdělání pro konkurenceschopnost se zaměřuje zejména na podporu v oblasti rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech formách s důrazem na souhrnný systém celoživotního vzdělávání, vytváření přijatelného prostředí pro studijní, vývojové a zdokonalující aktivity a motivace kooperace zúčastněných podniků, firem a jiných subjektů.

Nejznámějším a nejvyužívanějším cíleným vzdělávacím programem Evropské unie je program SOCRATES. Tento program klade důraz na posílení celoevropské spolupráce ve vzdělávání formou záměrné spolupráce škol, dalších vzdělávacích institucí, učitelů a studentů. Veliký důraz je kladen na zkvalitňování úrovně jazyků ve všech typech škol a ve všech formách vzdělávání.

⁸⁶ VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4

⁸⁷ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Statistické informace*. [online]. c2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/statisticke_informace.html

Díličními programy programu SOCRATES jsou:

COMENIUS – jedná se o nejdůležitější část programu SOCRATES. Hlavní pozornost se v oblasti tohoto programu soustřeďuje zejména na první fázi vzdělávání, a sice od mateřských školek, přes školy základní až po střední a vyšší školy. Nabízí možnosti i pro vysoké školy a další instituce zaměřené na další vzdělávání učitelů.

ERASMUS – je největším programem evropské spolupráce v rámci vysokoškolského vzdělávání.

GRUNDTVIG – jedná se o program zaměřený na vzdělávání dospělých osob a také na další podoby celoživotního vzdělávání.

LINGUA – je program, který usiluje o zkvalitňování úrovně výuky cizích jazyků a o zvyšování motivace ke studiu cizích jazyků.

MINERVA – podporuje evropské spolupráce v rámci otevřeného a distančního vzdělávání a informačních a komunikačních technologií.

V Moravskoslezském kraji byl vyhlášen také program na podporu vědy a výzkumu v roce 2012 (Podpora vědy a výzkumu v Moravskoslezském kraji 2012). Hlavním cílem a prioritou tohoto dotačního programu bylo zapojení zahraničních odborníků do vědeckých projektů a přednášek realizovaných v Moravskoslezském kraji prostřednictvím poskytování neinvestičních dotací.

Dalšími vzdělávacími programy v Moravskoslezském kraji byly např. dotační program Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách a školských zařízeních pro školní rok 2011/2012, Zájmové programy pro školy a školská zařízení zřízená Moravskoslezským krajem.

Z přílohy č. 10 lze vyčíst jednotlivé výše finanční podpory z Evropské unie do oblasti vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

3.3.3 Programy na podporu snižování nezaměstnanosti

Jelikož počet nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji stále roste, existuje řada programů, které podporují vysokou a stabilní úroveň zaměstnanosti, integraci sociálně

vyločených skupin a pružný trh práce. V příloze č. 9 jsou uvedeny výše finančních prostředků, které jsou poskytované a čerpané v oblasti podpory snižování míry nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji.

Jedním z těchto programů je Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Tento program je zaměřený na zvyšování zaměstnanosti, a to prostřednictvím aktivní politiky trhu práce, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech, profesního vzdělávání, a dále je zaměřen na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti. Moravskoslezský kraj provádí politiky s cílem podpořit přístupný trh práce všem, a to prostřednictvím zvýšené nabídky a hodnoty pracovních míst a vzdělanější a odbornější pracovní síly. Hlavními cíli jsou Plná zaměstnanost, Zlepšení kvality a produktivity práce a Posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Dále existují cílené programy, které se zaměřují na konkrétní části trhu práce, na konkrétní regiony a některé i na konkrétní osoby. Takovými programy jsou např. program Podnikavý region (program je zaměřený na rozvoj podnikavosti a podnikání v Moravskoslezském kraji od škol až po dospělou populaci), PALMIF (viz výše), Program realizace specifických opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na roky 2007 – 2013 (cílem tohoto dotačního programu je finanční podpora subjektům provádějícím specifická opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. Program obsahuje čtyři priority: Podpora vzniku nebo udržitelnosti výrobního programu nebo služby, které umožní pracovní uplatnění lidem se zdravotním postižením, Podpora doplňkové specializované dopravy, Podpora podporovaného zaměstnávání osob se zdravotním postižením a Podpora zvýšení informovanosti o oblasti a problematice zdravotního postižení s důrazem na začlenění osob se zdravotním postižením), PROGRESS (tento program podporuje rozvoj politik v oblastech snižování nezaměstnanosti, vzniku nových a rozvoji stávajících pracovních podmínek, potírání genderové nerovnosti, sociálního začleňování a sociální ochrany, nediskriminace a rozmanitosti).

3.3.4 Programy na podporu Kultury, sportu a volnočasových aktivit

V této oblasti podpory je opět několik programů. Jedním z těchto programů je dotační program Podpora aktivit v oblastech využití volného času dětí a mládeže a celoživotním

vzdělávání osob se zdravotním postižením pro roky 2007 – 2013. Hlavními cíli a prioritami tohoto programu jsou Využití volného času dětí a mládeže a Celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením. Finanční prostředky určené pro dotování tohoto programu jsou zaměřeny na podporu akcí krajského, celostátního a mezinárodního charakteru, podporu pravidelné, celoroční činnosti v oblasti práce s dětmi a mládeží v Moravskoslezském kraji, která je určena jejímu co nejširšímu spektru, podporu zvyšování vzdělanosti a rozvoj dalších kompetencí osob se zdravotním postižením. Podobnými programy v předchozím programovém období 2000 - 2006 byly programy Podpora aktivit v oblastech sportu, využití volného času dětí a mládeže, prevence sociálně nežádoucích jevů u dětí a mládeže a celoživotního vzdělávání osob se zdravotním postižením.

Dalším programem zaměřeným na sportovní aktivity je Podpora sportu v Moravskoslezském kraji pro roky 2007 – 2013. Priority a hlavní cíle tohoto programu jsou podpora regionálních sportovních akcí v Moravskoslezském kraji, podpora významných celostátních a mezinárodních sportovních akcí v tomto regionu a podpora pravidelné činnosti sportovních klubů pro děti a mládež. Obdobnými programy, jejichž podpora je zaměřena na sportovní aktivity v Moravskoslezském kraji, jsou např. Úprava lyžařských běžeckých tras v Moravskoslezském kraji v zimní sezóně 2012/2013 (i v předchozích zimních sezónách), Podpora turistických oblastí v Moravskoslezském kraji pro rok 2012, Podpora turistických informačních center v Moravskoslezském kraji pro rok 2012 a na předchozí roky (2007 - 2013).

Programy, které jsou zaměřeny na kulturu a dotace zejména do této oblasti jsou Program podpory aktivit v oblasti kultury na rok 2013, Program obnovy kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí Moravskoslezského kraje na rok 2013 a předchozí roky (2007 – 2013). V předchozím programovém období 2000 – 2006 byl také zaměřen na podporu v oblasti kultury Program podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů pěveckých sborů.

V příloze č. 11 jsou vypsány výše finančních prostředků poskytnutých do oblasti sportu a volnočasových aktivit a v příloze č. 12 jsou uvedeny jednotlivé výše finanční podpory z Evropské unie do oblasti kultury v Moravskoslezském kraji.

4 Využití řešené problematiky v médiích

4.1 Úvodník

Evropské peníze vnáší růst do skomírající tuzemské ekonomiky

Na počátku nového tisíciletí je Evropská unie jedinečné integrační společenství, které tvoří 27 států a půl miliardy lidí. Vytváří asi pětinu světového hrubého domácího produktu. Přesto se mezi jejími regiony objevují výrazné rozdíly v příjmech a možnostech jejich obyvatel. Jedním z nejvíce postižených regionů, kde je každý desátý člověk bez práce, je Moravskoslezský kraj.

„Moravskoslezský region je specifickým krajem. Má spíše povahu mužskou, což se odvíjí od historie. A také mám občas pocit, že zde na nás vláda zapomíná. Jsme východ Východu a je to znát i na počtu občanů, kteří z tohoto kraje odchází,“ říká bývalá poslankyně Evropského parlamentu Věra Flasarová. V Moravskoslezském kraji je v současnosti historicky nejméně lidí za celou dobu jeho existence. Ještě v roce 2009 byl region severní Moravy a Slezska, co se týče lidnatosti, na první příčce v zemi. Žilo tu jeden a čtvrt milionu obyvatel, tedy více než v Praze nebo ve Středočeském kraji. Jen o rok později se to ale radikálně změnilo. Důvodem je podle dlouhodobých průzkumů Českého statistického úřadu odliv lidí z regionu hlavně za prací do zahraničí. Odcházení obyvatel kvůli životnímu prostředí ale už tak jasně statistiky nepotvrzují. Problémů je tady více.

I přesto, že se na severní Moravě a ve Slezsku nežije lidem snadno, někteří by odtud nikdy neodešli. Patří mezi ně i studentka Lucie Šebestová. Ve svých dvaadvaceti letech má jasno v tom, že Ostravsko neopustí a udělá vše proto, aby tady mohla žít i pracovat: *„V Ostravě jsem se narodila, vystudovala jsem tady základní i střední školu a mám tu celou rodinu. I když většina České republiky pohlíží na tento kraj s despektem, já jsem tady šťastná. Nevím, kde se vzalo to nepřátelství vůči této oblasti, ale já bych neměnila. O práci nemám strach, určitě si po studiu něco najdu. Rozhodně se odtud nechci odstěhovat jen kvůli penězům, ty jsou povrchním pozlátkem, které nenahradí přátele a rodinu.“*

Lucie není jediná. I přesto, že okolní regiony a hlavní město Praha nabízejí daleko více šancí k dobré práci i kariéře, někteří mladí lidé odmítají odejít. Často se ale musí smířit s tím, že budou žít v regionu s nejhorším ovzduším ve střední Evropě, budou hledat obtížně zaměstnání a později i méně vydělávat.

Dlouhodobá vysoká nezaměstnanost je totiž nejpalčivějším ekonomickým a sociálním problémem Moravskoslezského kraje. K jejímu snížení mají napomoci investice do nových firem, do nových hráčů na trhu práce, ale také do modernizace starých provozů a zavádění nových technologií. I přesto se ale všem historicky tradičním producentům v regionu pracovní místa držet nedaří. Příkladem může být hutní společnost EVRAZ VÍTKOVICE STEEL, která musela v posledních letech už několikrát dočasně zastavit provoz své ocelárny. Letos na jaře dokonce zahájila propouštění zaměstnanců a firmu nabízí k prodeji. A na ni se nabalují další společnosti.

Kvůli zavřené ocelárně EVRAZ, musí propouštět i strojírenské Vítkovice. Jejich generální ředitel Jan Světlík potvrdil, že kvůli problémům v EVRAZu je bez práce už několik desítek jeho zaměstnanců. *„Je to pro nás nečekané. Manažeři EVRAZu nás vůbec předem nevarovali, a tak jsme museli začít propouštět ze dne na den. Vše jsme se dozvěděli ex post. To se ve slušné společnosti nedělá!“* řekl pro vysílání Českého rozhlasu.

Dalším vážným problémem je nesourodá úroveň vzdělání v různých částech našeho regionu. Evropská unie se je snaží sjednotit. Pomoci má i reforma školství v celé České republice. *„Student by neměl jen sedět v lavici, tiše si zapisovat a nesmět vyjádřit svůj názor, aniž by za něj nebyl potrestán. Právě to jsou ty klady, které by školy v současné době měly mít. To je to, kam by měly směřovat, což si málokdo uvědomuje. Od té vnější motivace, od toho strachu ze známky a z učitele, by měli směřovat k tomu, že já se chci učit, chci něco dokázat a chci to dělat sám ze sebe. A to není běžné,“* komentuje současnou podobu vzdělávání ředitel a zakladatel Střední odborné školy waldorfské v Ostravě, Břetislav Kožušník. Je zároveň členem Evropské rady waldorfských škol, kde zastupuje Českou republiku.

Třetím a pravděpodobně stejně závažným jevem jako je nezaměstnanost, je i špatný stav životního prostředí. Není to jen lokální záležitost Ostravska či Moravskoslezského kraje ale jde o celoevropský problém, který zatím provizorně řeší emisními limity vydávané exekutivou. Právě už zmiňovaná společnost EVRAZ VÍTKOVICE STEEL limity neplní a nemá ani peníze na to, aby zmodernizovala své technologie, tak jak se před pár lety dohodla s moravskoslezským hejtmanstvím. EVRAZu hrozí vysoká pokuta, pokud během několika měsíců neodpráší provozy ocelárny. Řádově jde o stamilionovou investici, která musí být hotová do letošního podzimu. Právě nedokončené odprášení může být jednou z příčin, proč je ocelárna opět zavřená a proč vedení ruského EVRAZu plánuje prodej celého závodu. Marek

Brušník z Krajského úřadu v Ostravě potvrdil, že zatím se nikdo z firmy neozval: „*Zatím nemáme žádné informace o tom, že by od tohoto projektu odstoupili. Pokud v září nebudou mít hotovo, hrozí jim sankce až 10 miliónů korun.*“

Operačními programy Evropské unie jsou tu proto, aby alespoň část zmíněných problémů pomohly řešit. Jak tvrdí Josef Babka, náměstek moravskoslezského hejtmána, šanci na zlepšení života v Moravskoslezském kraji máme: „*Pokud budou zrealizovány všechny úvahy a plány, které jsou s krajem spojeny, tzn. od rozvoje pracovní síly v továrnách, výrazné zlepšení životního prostředí, rozvoj cestovního ruchu a další, tak si myslím, že kraj bude na potencionálním žebříčku krajů stále stoupat nahoru. Potenciál má hlavně v lidech, kteří jsou s tímto krajem spojeni, a kteří jsou zvyklí pracovat. Takže já v budoucnost tohoto kraje věřím.*“

V období 2007 – 2013 bylo Moravskoslezskému kraji poskytnuto téměř 20,1 miliard korun. Nejvíce financí dostala oblast podpory rozvoje venkova. Prostředky z balíku evropských peněz tvoří v současnosti pravděpodobně jediný významný zdroj pro možný finanční impuls, který by vnesl růst do skomírající tuzemské ekonomiky. O to více je tristní sledovat neuspokojivý vývoj v oblasti čerpání těchto prostředků. Nemalou částku, kterou kraj získal, se snaží zástupci regionu spravedlivě rozdělovat. Avšak ani oblasti severní Moravy a Slezska se nevyhnuly kauzy s neprůhlednými korupčními obchody a s chybami v zadávání veřejných zakázek. To už je však jiná kapitola.

4.2 Interview

Inovace jsou budoucností

Regionální rozvoj z peněz Evropské unie zahájil svou činnost v České republice v roce 1991. Od té doby už využili zastupitelé a firmy v Moravskoslezském kraji mnoho miliónů korun na zlepšování ve všech možných oblastech. Jednou z oblastí, která je důležitým aspektem v životě každého občana, je vzdělání. Ani v tomto regionu na něj

Foto:
<http://www.soswaldorfostrava.cz/writable/images/zamestnanci/Kozusnik.JPG>

nezapomínají. Od roku 2002 zde funguje alternativní možnost ve vzdělávání, Střední odborná škola waldorfská v Ostravě. Jejím ředitelem a zároveň zakladatelem je Břetislav Kožušník, který je také podpůrcem waldorfské pedagogiky a členem Evropské rady waldorfských škol, kde zastupuje Českou republiku. Střední odborná škola waldorfská se stala první a prozatím jedinou takovou střední školou v Moravskoslezském kraji. S panem Kožušníkem jsem se sešla v ředitelně „na koberečku“, avšak tentokrát byl on tím zpovídaným.

V oblasti zkvalitňování vzdělávání je nejznámější vzdělávací program SOCRATES. Střední odborná škola waldorfská se do dílčího projektu COMENIUS zapojila už 4krát. Jaké byly začátky?

Začátky byly složité. Určitou dobu jsme hledali partnera, což není vůbec jednoduché. Nestačí bohužel pouze rozeslat dopisy na školy, to vůbec nefunguje. Lepší je osobní kontakt. Naštěstí se nám podařilo přes Evropskou radu waldorfských škol domluvit s Rakouskou delegátkou, která měla již velké zkušenosti s projektem COMENIUS

i s projektem LEONARDO. Relativně rychle jsme se domluvili na výměně studentů a na konkrétním programu. První výměna tedy byla s Rakouskem v Klagenfurtu.

Jakého počínu si za dobu svého působení na Střední odborné škole waldorfské v oblasti získávání dotací z evropských peněz ceníte nejvíce?

Asi toho prvního kroku, protože ten je vždy nejdůležitější. Pak už člověk ví, co očekávat a není to tak obtížné. Lépe se s tím vyrovnává, lépe dokáže celý projekt vést a také dokáže odhadovat rizika, která jsou s tím spojena. Ten první krok je vždy důležitý, a to bylo to nejcennější.

Prvních kroků bylo hned několik. Jednak jsme získali dotace na výměnu studentů, jednak jsme se zapojili do vzdělávání učitelů, čili několik našich učitelů vyjelo přes projekt COMENIUS na vzdělávání a poslední krok, který jsme udělali, jako škola, bylo, že jsme tři studentky vyslali na individuální mobilitu do Finska. A teď je důležité, že se nám daří udržovat kontakty a udržovat také ten projekt v chodu.

Kde jste zjišťoval a získával informace, které byly nezbytně nutné pro zažádání o evropské dotace?

Většinu jsem získal z webových stránek, jak z těch českých, tak z těch cizojazyčných. A dále jsme také hodně čerpali ze zkušeností školy v Klagenfurtu. Pravidla sice něco málo řeknou člověku, ale ta praktická zkušenost, jak to zařídit, koho vybrat, jakým způsobem ty věci udělat tak, aby všechno fungovalo, tak to nám spíše přineslo první partnerství, kde jsme se učili a pak už jsme vše mohli dělat sami. A pak také z určitých školení, která dělá Agentura NAEP (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy – pozn. autorky). To, kde pomáhá hlavně v praktické rovině, tzn. jak prezentovat projekt, jakým způsobem vést účetnictví daného projektu a další praktické věci.

Bylo vždy snadné evropské peníze získat, nebo to byl pokaždé závod na dlouhou trať?

Z hlediska COMENIA jsme se naučili psát a vytvářet projekty, které jsou smysluplné a které také získaly dobrou odezvu, tím pádem se nám dařilo pro projekty dotace získat. Nemohu říct, že je to úplně snadné, protože musíme pamatovat na spoustu věcí a vyjadřovat se určitým jazykem, který odpovídá danému projektovému managementu. Nicméně oproti jiným Evropským dotačním programům je to snadnější. Do projektu COMENIUS jsme zapojeni po celou dobu. Jediný výpadek byl ve chvíli, kdy jsme udělali formální chybu. Místo mě, jako ředitele organizace, se podepsala vedoucí

projektu a celý projekt tímto skončil. To jsou ty věci, občas formální, na které si člověk musí dát pozor, protože to jinak může skončit špatně.

Máte už rozplánovány projekty na další období, a jaké, pokud můžete prozradit?

Podali jsme žádost na další projekt individuální mobility studentů a již jsme získali i příslib. Nyní tedy připravujeme nový projekt, kde již máme kritéria, tzn. jazykové schopnosti, jestli je ten student schopen pracovat systematicky, zda vypracovává úkoly včas, jeho docházka atd. Tedy spousta kritérií, která zaručují, že projekt dopadne úspěšně a že nás student bude reprezentovat. To jsme na začátku neměli, protože to ani nejde. Musíte mít ty odvážné, pak si můžete vybírat.

Jaké jméno si podle vás vybudovala ostravská střední odborná škola waldorfská v Evropě, kde je jednou z 665 waldorfských škol?

V Evropě je to těžké říct, protože jsme natolik malí. Myslím si ale, že zatím jsme žádnou ostudu v Evropě neudělali, spíše naopak. Kamkoliv jsme přijeli, byli studenti přijímáni s radostí, pochopením a uznáním. Myslím si tedy, že zvuk toho jména je dobrý.

V České republice je Ostravská střední odborná škola waldorfská pouze jednou ze čtyř waldorfských škol, jaké jméno má podle vás tady?

V rámci České republiky je to se známostí o něco lepší. Myslím si, že se Střední odborná škola waldorfská drží na dobré úrovni. Také tím, že děláme spoustu aktivit nad rámec běžné činnosti.

Čeho byste chtěl, jako ředitel Střední odborné školy waldorfské v Ostravě, ještě dosáhnout?

Cíl máme velmi ambiciózní, aby se tato škola pochopitelně zvětšila. Škola je zde už poměrně dlouho, ale záleží, jak se toho vlivu chopí zřizovatelé škol, než školy samy. Na nás je, abychom je přesvědčili o kvalitách. Za současné situace je tento druh školy spíše rarita mezi školami v Moravskoslezském kraji, protože je malá. Má to své výhody, protože zde máme rodinné prostředí, kde všichni všichni znají a kde se nedá uniknout. Ale na druhé straně je těžké financovat takovou školu. Takže ta ekonomická část je poněkud složitější. A celkovým cílem je vybudovat centrum waldorfské pedagogiky, kde by byla sdružena mateřská, základní i střední škola a které by mělo větší možnosti, např. další vzdělávání učitelů nebo pedagogický výzkum. Tedy kdyby se škola zvětšila, získali

bychom další volné kapacity, např. školního psychologa, které by umožňovaly shrnutí praxe, zpopularizování a obhájení waldorfské pedagogiky v tom smyslu, že může být přínosem pro celé české školství, může pomoci tomu, aby se české školství obecně trochu zhumanizovalo.

Co vám osobně v Moravskoslezském kraji v rámci vzdělávání chybí?

Neustále nám na školu chodí nějaké hospitace. Všichni koukají, co to tady máme, protože z hlediska běžné školy je to naprosto divné a neskutečné. Někteří to berou tak, že si tady studenti hrají a vlastně nic nedělají. A jak je možné, že student nesedí v lavici a jen tiše nepíše do sešitu, že také může říct svůj názor a není za to odsouzen? Ale právě to jsou ty klady, které by školy v současné době měly mít. To je to, kam by měly směřovat, což si málokdo uvědomuje. Od té vnější motivace, od toho strachu ze známky a z učitele, by měli směřovat k tomu, že já se chci učit, chci něco dokázat a chci to dělat sám ze sebe. A to není běžné.

V čem si myslíte, že je jádro tohoto problému?

Všechny problémy vyplývají z celostátní úrovně. Určitá nekonceptnost toho, co se právě děje, nebo koncepce, které směřují ke starému modelu, tedy vyvolávání strachu v žácích tím, že když jim dáme celoplošné testy, tak se budou bát a budou se učit. To je velmi naivní představa, jak míní také mnozí odborníci.

Ve školství v Moravskoslezském kraji také schází děti, ale to je bohužel začarovaný kruh. Pokud nezajistíme dobré prostředí, kulturu a dobré školství, tak se sem žádné mladé rodiny nepohnou. Musíme tedy využívat potenciál, který tady je. A také se pokusit podporovat kulturu a podporovat školy v tom, aby se proměnily v instituce, kde stojí za to studovat a které jsou „Student friendly“.

Ve kterých oblastech se podle vás Moravskoslezskému kraji daří oproti ostatní krajům České republiky?

Kraj udělal spoustu progresivních kroků ve školství, a zdali je na dobré cestě, se ještě ukáže. Bohužel to, co je v regionu, je závislé na celostátní úrovni. A tak, jak je to teď nastaveno, to není dobře.

Existují podle vás ještě nějaké další možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje?

Možnosti jsou zejména v inovacích a v tom, že se budeme snažit hledat nové cesty v tomto regionu. Návrat ke starým cestám se ukazuje jako neustálý strach. Stále se bojíme, že místní velcí průmysloví giganti odejdou a co tady pak budeme dělat? A ten strach je velmi reálný. Spíš jde o to, hledat nové cesty, nové inovace a vlastně Střední odborná škola waldorfská se snaží pomoci svými absolventy, protože mnozí z nich jsou hledači nových cest. Inovativní lidi, kteří hledají jiné, než zaběhnuté cesty, tady právě potřebujeme.

Jak vidíte Moravskoslezský kraj za několik let?

Budeme doufat, že převáží právě otevřenost k inovacím, otevřenost k hledání nové cesty a ne jen fixovat ten starý sociální, kulturní a vzdělávací model. Budeme doufat, že se systém nepřikloní ke staré komunistické cestě, ale že budeme spíše hledat progresivní cesty. Další naději vzbuzuje větší otevření vůči Evropské unii. Jsme region, který zatím moc nevyužívá výhodu, že leží na hranici tří států. Tedy ta přeshraniční spolupráce je velmi slabá. A tam bych viděl tu perspektivu. Z hlediska České republiky je Moravskoslezský kraj zastrčený region, tedy ta budoucnost by mohla být i v hledání spolupráce napříč ostatními regiony.

Děkuji Vám za rozhovor!

4.3 Anketa

Obyvatelé Moravskoslezského kraje se vždy zajímali o to, jak se bude jejich obec nebo město vyvíjet. A zajímají se stále více. Svědčí o tom účast na veřejných jednáních zastupitelů ale třeba i veřejné hlasování v mnohých referendech. V následující anketě, pořázené v různých místech našeho regionu náhodně oslovení lidé odpovídají na otázku:

„Co byste v Moravskoslezském kraji změnili a na jakou oblast by se měl rozvoj tohoto regionu ještě zaměřit?.“

Kateřina Krasovská, 20 let, studentka Vysoké škola sociálně-správní v Havířově

V Moravskoslezském kraji mi chybí asi klid. Myslím tím klidné pestrobarevné místo plné květin s obrovskou volnou plochou, kde by nezasahovaly zvuky všedního života. Takové místo mi v Moravskoslezském kraji opravdu chybí. Neříkám, že zde nejsou parky či zahrady, ale ten klid. Parky se zde nacházejí většinou blízko silnic nebo obytných domů. A auta už dnes mohou naprosto všude i do lesa! Jinak ohledně kultury, vzdělání, sportu, cestovního ruchu a podobně mi zde nic nechybí. V poslední době například město Ostrava a okolí zapracovalo hodně na svých dlouholetých projektech a to: výstavba svinovských mostů, Nová Karolina, a další. Myslím, že tím se náš kraj posunul o hodně kupředu. Vytvořila se zde nová pracovní místa, nové příležitosti kde trávit volný čas. Mám dokonce pocit, že v Ostravě a v Havířově je najednou nějak víc lidí. Ovšem klidných míst je zde stále velmi málo.

František Spáčil, 75 let, důchodce z Třince

Nad tím, co bych tady zlepšil, jsem ještě nikdy nepřemýšlel. Myslím si, že se našemu kraji daří, navzdory snižování stavů policajtů, držet kriminalitu na slušné úrovni. Stále se něco ve městě vylepšuje, ať už jsou to chodníky apod., městská hromadná doprava funguje velice dobře. Ale mrzí mě, že se některé organizace pustily, např. prodej organizací, které patřily městu, a peníze, které vydělávají, mohlo mít město. A také je celkem negativní to, že zanikla pracovní místa v továrnách, které držely kraj na vysoké úrovni.

Simona Retychová, 49 let, pracovnice státní správy v Ostravě

V Moravskoslezském kraji bych změnila oblast kultury. Ostrava má málo divadelních scén, vyhlášené kluby na Stodolní se zabývají vlastně jen komerční zábavou, města málo podporují kulturu. Na druhé straně tady není vychované kulturní publikum, některé akce se pak setkávají s malým zájmem. Dále oblast práce. Jsme stále okraj republiky, zahraniční firmy tady nemohou založit pobočku, byly by prostě daleko, je to dané jak polohou kraje, ale také především nedostupností. Proto zde vznikají jen sporadicky špičková pracoviště. Další oblastí, která by potřebovala více zlepšení a rozvoje, jsou specializovaná lékařská pracoviště. Byla zde dlouhodobá absence lékařské fakulty, která je v Ostravě teprve 3 roky. Rozpor je ale v tom, že fakultní nemocnice je tu už mnohem déle. A lékařské kapacity odtud odcházejí za lepšími nabídkami. Snad se to teďlepší, když je zde fakulta.

Ondřej Parma, 29 let, pracovník státní správy v Opavě

V rámci Moravskoslezského kraje postrádám aktivitu v oblasti bezbariérovosti. Oceňuji aktivitu ve spolufinancování při nákupech nízkopodlažních vozů dopravcům, ale pokud nejsou přizpůsobeny zastávky pro nástup lidí se zhoršenou schopností pohybu a orientace, pak je to jen pomoc jednosměrná pro dopravce a ne cestující. V rámci dopravy by se měl kraj zaměřit na zatraktivnění veřejné dopravy na úkor dopravy individuální - omezení dopravy osobních a nákladních aut s cílem zlepšení ovzduší v kraji. Je si třeba uvědomit, že za posledních 15 let, i když je v kraji vyšší nezaměstnanost, narostl zde velmi výrazně počet vlastníků osobních aut. Lidé zlenivěli, jezdí auty. Ve spolupráci s příslušnými ministerstvy by kraj měl činit kroky k restrikci IAD (Individuální automobilová doprava – pozn. autorky), resp. zavádění ekologických zón.

Vítězslav Krupa, 36 let, technik v Karvině

Kromě pracovních míst mi nic v tomto kraji nechybí. V Moravskoslezském kraji jsou Vysoké školy, hory, památky a zajímavá místa. Oproti ostatním krajům se tomu našemu velice daří ve smogu (smích). Měl by se tedy výrazně vylepšit v kvalitě ovzduší. Dalšími možnostmi rozvoje Moravskoslezského kraje je, podle mne, přilákání více nových investorů.

Helena Mazlová, 62 let, důchodkyně z Frýdku-Místku

Zlepšila bych zde kvalitu životního prostředí a hlavně péči o životní prostředí, protože zatím to je v podobě různých projektů a různých průzkumů, ale nic konkrétního se v této oblasti nedělá. A pak bych taky uvítala více kulturních příležitostí. Když pominu Ostravu, kde jsou divadla, filharmonie a další kulturní stánky, tak je úplně jiná situace v okolních obcích a i v některých okresech, kde řada kulturních zařízení skončila. Myslím si, že tomu se věnuje malá pozornost. Na druhou stranu zde máme bohatou přírodu, je tady hodně využívána rekreační oblast např. v Beskydech. Dále bych zde určitě zvýšila počet pracovních příležitostí, kterých je v kraji stále žalostně málo.

Kamila Cermanová, 27 let, referentka vedoucího odboru Dopravní cesta DP Ostrava

Chybí mi zde nějaké velké volnočasové centrum v rámci velkých měst, kam by rodiny s dětmi mohly zajít i při škaredém počasí a nemusely by za vstup utratit horentní sumu. Pak to dopadá tak, že se rodiny s dětmi bezcílně courají po nákupních centrech, místo, aby se zabavili nějakou zajímavou případně vzdělávací aktivitou. Domnívám se, že by zde mohlo být více kulturních akcí typu přednášek o historii, architektuře, cestopisné apod. vzdělávací. Dále by se měl Moravskoslezský kraj zaměřit na novou strategii rozvoje v oblastech, ve kterých prozatím nebyl příliš aktivní a využít tak nové zdroje svého potenciálu a přetransformovat zdroje staré. Průmysl by již neměl být dominantní, jelikož nemá dostatečný potenciál na to, aby dokázal Moravskoslezský kraj uživit, o čemž svědčí vysoká nezaměstnanost. Možnosti rozvoje bych viděla i v turistickém ruchu (technické památky, kulturní akce, přírodní krásy a mnohé jiné).

4.4 Editorial

Historie regionální rozvoje mě zajímala už na střední škole. V České republice se tato oblast rozvíjí po několik desetiletí. Výsledky práce agentur pro regionální jsou však stále malé a přehlédnutelné. Když se mých známých, příbuzných a přátel zeptám, co konkrétního by Moravskoslezském kraji, jakožto v místě jejich bydliště, změnili, nikdo neví. Všichni raději koukají zadumaně do země. Jsme opravdu tak lhostejní vůči místu a okolí, kde žijeme? A nežilo by se nám zde lépe, kdybychom si svůj názor ujasnili a hlavně ho uměli vyjádřit?

Namísto toho, abychom sami ukázali, co chceme, necháme za nás jednat úředníky a politiky: krajská zastupitelstva, vláda, ministerstva, úřady, jednotlivé odbory a další. My, jako občané, mezitím jen nadáváme na to, že tito „všemocní“ jednají špatně. A to, i když jsme si je demokraticky zvolili.

Když se však podíváme na statistiky, je vidět, že Moravskoslezský kraj čerpá nejvíce dotací EU ze všech krajů České republiky, nejméně tyto dotace vrací, snaží se investovat do nových, inovativních projektů, čímž napomáhá příchodu firem i s jiným zaměřením, než je tradiční těžký průmysl. Na druhé straně tady stále ubývá obyvatel, každou zimu naopak přibývá dnů, kdy emisní limity přesáhly zákonnou mez, stále roste míra nezaměstnanosti atd. Kde by se tedy mělo investovat? Co by se ještě mělo změnit? Odpověď jsem hledala v knihovnách, archivech, statistických ročenkách, ale také u lidí v ulicích Moravskoslezského kraje nebo u odborníků z řad politiků či průmyslníků.

Zjistila jsem, že ač to tak na první pohled nevypadá, Moravskoslezský kraj si vede velice dobře. Alespoň oproti ostatním krajům. Máme tu krásná města, spoustu místa pro turismus a relaxaci, několik divadel, nespočet kulturních institucí... Jediným mínusem tohoto kraje je velice špatná celorepubliková image. Právě proto se na sever Moravy a do Slezska nestěhuje moc nových obyvatel či rodin a nových investorů. Spousta občanů z jiných krajů vidí tento region jako „ghetto České republiky“. Je to velká škoda.

Jsem přesvědčena o tom, že se v tomto kraji dá dobře žít a hlavně – že se v něm bude žít ještě lépe. Přibude v něm lidí, životoschopných firem a tedy i šancí k dobré práci. A snad se zlepší i pošlapaná image tohoto regionu. Snad. Věřím tomu, že až se jednou ohlédneme zpátky, budeme se jen usmívat nad tím, jak jsme kdysi dávno podléhali zbytečné skepsi...

Natálie Markovská

5 Závěr

Moravskoslezský kraj je rozvíjejícím se krajem, který zatím plně využívá finanční pomoci a dotací z Evropské unie, ale také ze státního rozpočtu České republiky. Rozpočet kraje je sice již několik let deficitní⁸⁸, ale obraz tohoto regionu se den ode dne zlepšuje. Hlavními problémy kraje, které přetrvávají, jsou vysoká míra nezaměstnanosti a špatná kvalita životního prostředí. Tyto problémy vyvolávají další, kterými je např. stále emigrující obyvatelstvo z tohoto kraje (viz tabulka 3.2).

Cílem vypracovávání bakalářské práce bylo zjistit, jaké jsou možnosti rozvoje Moravskoslezského kraje s využitím strukturálních fondů Evropské unie. Díky metodám, které byly na počátku práce určeny, bylo zjištěno, že možnostmi rozvoje tohoto regionu jsou zejména oblasti životního prostředí a snižování míry nezaměstnanosti. To jsou nejpálčivější dvě oblasti, které by se měly do budoucna zlepšit, pokud chce kraj dále růst.

Dalšími neméně významnými oblastmi, které jsou často přehlížené, jsou zemědělství a cestovní ruch. Z oblasti zemědělství odchází stále více osob a méně osob do této oblasti přichází (viz příloha č. 1). Také je velká část zemědělské půdy využívána pro výstavbu průmyslových oblastí, pro výstavbu nových sídlišť nebo nových nákupních center. Pokud však tuto oblast nebude kraj více podporovat, bude se muset dovážet stále více zemědělských produktů, bude růst nezaměstnanost, protože bude přibývat nezaměstnaných z této oblasti, a nezlepší se ani životní prostředí, které úzce souvisí se zemědělstvím. Cestovní ruch je také méně podporovanou oblastí (viz příloha č. 7). V kraji je mnoho turistických, rekreačních, chatařských či historických oblastí, avšak tyto oblasti ještě nejsou plně využívány. Pro oblast cestovního ruchu není Moravskoslezský kraj moc populární. V příštích letech by se to však, podle slov 1. náměstka hejtmana Moravskoslezského kraje⁸⁹, mělo zlepšit.

Oblastmi, které jsou naopak velice podporovány a ve kterých je vidět výrazný pokrok, jsou Infrastruktura, Ekonomika a podnikání, obsahující i průmysl, Zdravotnictví, Vzdělání a v neposlední řadě také Kultura.

Infrastruktura se v posledních letech výrazně zlepšila. Je do ní věnována celkem velká finanční částka (viz příloha č. 2), která je většinou do poslední koruny využívána pro zlepšení

⁸⁸ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

⁸⁹ Uvedl v interview pro tuto bakalářskou práci.

infrastruktury v tomto regionu. Konkrétně se výrazně zlepšila doprava, díky které jsou přístupná i nejvzdálenější místa v kraji, silnice, zahrnující i novou dálnici vystavěnou u Ostravy, která je sice velmi a často kritizována, ale také přispěla k lepší přístupnosti s okolními městy, výborná kvalita městské hromadné dopravy v jednotlivých městech, zlepšující se kvalita zastávek a další. Dále pak zlepšující se kvalita všech informačních center pro obyvatele, telefonní a internetové spojení, kanalizace a mnoho dalšího.

Ekonomika a podnikání je také velice sledovanou oblastí, hlavně v této době přetrvávající hospodářské krize. Pro podporu v této oblasti v Moravskoslezském kraji vzniklo několik projektů a organizací.

Do zdravotnictví je každoročně věnována nemalá částka finančních prostředků (viz tabulka 3.5). Vzniklo zde několik odborných a kvalitních pracovišť. Také je v regionu řádka výborných specialistů světového formátu.

Jelikož vzdělání je důležitým aspektem v životě každého občana, je mu už odnepaměti věnována velká pozornost. Ani v Moravskoslezském kraji na něj nezapomínají a věnují mu každoročně velkou částku financí a dotací z Evropských fondů (viz příloha č. 10). Kvalitativně se Moravskoslezský kraj může srovnávat s ostatními kraji, podle slov bývalé europoslankyně Ing. Věry Flasarové⁹⁰.

A v neposlední řadě také oblast kultury zažila značné změny. Je do ní sice věnována menší částka než do ostatních oblastí (viz příloha č. 11 a 12). Avšak možností kulturního využití v tomto kraji přibývá.

Na počátku této práce bylo vysloveno několik hypotéz:

1. Strukturální fondy pomáhají rozvoji Moravskoslezského kraje.
2. Rozvoj Moravskoslezského kraje je zaměřen na snižování míry nezaměstnanosti.
3. Rozvoj Moravskoslezského kraje se zaměřuje na zkvalitnění špatné úrovně životního prostředí.
4. Moravskoslezský kraj využívá v plné míře dostupných strukturálních fondů potřebných k rozvoji.

⁹⁰ Uvedla v interview pro tuto bakalářskou práci.

Všechny čtyři hypotézy byly metodami výzkumu potvrzeny. Moravskoslezský kraj je na velice dobré cestě stát se jedním z nejlépe prosperujících, rostoucích a nejvýznamnějších krajů České republiky.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena, HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

CIHELKOVÁ, Eva et al. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. 710 s. ISBN 80-7179-804-5.

DĚDIČ, Petr a Jan, HONNER. *Měsíčník Českého statistického úřadu*. Český statistický úřad, 2012, ročník 2. 20 s. ISSN 1804-7149.

GELNAR, Vladimír a Oldřich, ŠULEŘ. Program Phare 2000 – Fond rozvoje lidských zdrojů. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Březen 2003, č. 1, s. 9.

GOLA, Petr. *Evropská unie v otázkách a odpovědích*. Třebíč: Radek Veselý, 2003. 114 s. ISBN 80-86376-30-3.

KEBZA, Vladimír. *Psychosociální determinanty zdraví*. Praha: ACADEMIA, 2005. 264 s. ISBN 80-200-1307-5.

KERN, Jiří. Úvahy o rozvoji města Ostravy a regionu severní Moravy a Slezska. In: *Ostrava 17, příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska*. Ostrava: Nakladatelství Sfinga, 1995. 423 s. ISBN 80-7188-013-2 / ISSN 0232-0967.

KOLEKTIV ARR, a.s. 10 let regionálního rozvoje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Červen 2003, č. 2, s. 7.

KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ (OSTRAVA). *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2011*. Ostrava: Český statistický úřad, 2012. 56 s. ISBN 978-80-250-2223-8.

KRAJSKÝ ÚŘAD. *Cesta vpřed*. Moravskoslezský kraj: Krajský úřad, 2005. 18 s. Dostupné také v PDF: http://www.kr-moravskoslezsky.cz/publikace/cesta_vpřed.pdf

MAREK, Dan a Tomáš, KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Barrister & Principal, 2007. 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8.

MMR ČR. *Průvodce fondy Evropské unie*. Česká republika: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2004. 145 s.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje*. Ostrava, 2006. 79 s.

PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU : Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. Praha: ASPI, 2005. 128 s. ISBN 80-7357-139-0.

PILEČEK, Jan et al. *Regionální politika, územní disparity a dopady hospodářské krize v české republice*. Praha: ÚRS PRAHA, a.s., 2011. 215 s. ISBN 978-80-7369-383-1.

POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2003. 198 s. ISBN 80-866-8402-4.

SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika : v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. 114 s. ISBN 80-7329-023-5.

SKOKAN, Karel. Programy zahraniční pomoci Evropské unie v Ostravském kraji. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Září 1999, č. 4, s. 3.

TAUER, Vladimír et al. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. Brno: Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.

VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.

VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Strategické směry rozvoje Ostravského kraje. *Regionální zpravodaj Severní Moravy a Slezska*. Leden 2001, č. 1, s. 3 - 4.

WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

ANDRÝSEK, Petr. *OP Rozvoj lidských zdrojů období 2004-2006*. [online]. 15. 7. 2003 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/operacni-program-rozvoj-lidskych-zdroju>

BIO-CHEM. *VOC*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.bio-chem.cz/cs/bio-prostredi/voc>

BUSINESSINFO. *Regionální politika Evropské unie*. [online]. 30. 4. 2007 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/regionalni-politika-evropske-unie-3614.html>

BUSINESSINFO. *Smysl a úkoly politiky soudržnosti*. [online]. 30. 11. 2010 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/regionalni-a-strukturalni-politika-5158.html#!>

CZECHINVEST. *Rozvoj – Výzva I*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/rozvoj>

CZECHINVEST. *Statistika čerpání dotací z programů OPPI*. [online]. 19. 4. 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpáníDotací.aspx>

ČESKÁ SPOŘITELNA. *Vývoj nezaměstnanosti v EU*. [online]. [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/vyvoj-nezamestnanosti-v-eu-d00014289>

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. *Emisní bilance České republiky*. [online]. c2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emisnibilance_CZ.html

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. *Směrnice EU v ochraně ovzduší (emise)*. [online]. c2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emise/legislativa/index.html>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 1993–2012 (2. část)*. [online]. c2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/\\$File/CZ080_2.pdf](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_2_cast/$File/CZ080_2.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nejnovější údaje: Moravskoslezský kraj*. [online]. 7. 5. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovjsi/xt>

DOTACE ONLINE. *Moravskoslezský kraj opět podpoří sociální projekty*. [online]. 5. 2. 2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.dotaceonline.cz/Default.aspx?WCI=htmHome&WCU=CBC=View,DSCODE=J4BGRCZP,NEWSITEMID=96-N6629>

EDOTACE. *Podpora vědy a výzkumu v Moravskoslezském kraji 2012*. [online]. [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/katalog-dotaci/podpora-vedy-a-vyzkumu-v-moravskoslezskem-kraji-2012-dotacni-titul-1-10608/>

EUROPA. *Finanční prostředky a granty EU*. [online]. [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: http://europa.eu/policies-activities/funding-grants/index_cs.htm

EUROPA. *Oficiální internetové stránky Evropské unie*. [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm

EUROPA. *Regionální politika*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/index_cs.htm

EUROPEUM. *Programové dokumenty z oblasti rozvoje lidských zdrojů pro Moravskoslezsko*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.europeum.org/doc/materialy/rlz_kap4.pdf

EVROPSKÁ KOMISE. *Cíl*. [online]. 29. 5. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm

EVROPSKÁ KOMISE. *Financování*. [online]. [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=86>

EVROPSKÁ KOMISE. *Fondy Evropské unie*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/evropske-fondy.shtml>

EVROPSKÁ KOMISE. *Regionální rozdíly v EU-27 HDP na obyvatele (podle kupní síly)*, 2005. [online]. 29. 5. 2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm

EVROPSKÁ KOMISE. *Seznam všech příjemců*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/index.shtml>

EVROPSKÁ KOMISE. *Vyhledávání v mapě projektů – Moravskoslezský kraj*. [online]. c2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/projekty.shtml?province=CZ080#options-CZ080-0-0-0-0-7-51.11661-21.58468-47.974461-14.992883>

EVROPSKÝ PARLAMENT. *Úvodní stránka*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/cs/regi/home.html>

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND. *Operační programy 2007 – 2013*. [online]. [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/>

INTEGROVANÝ PORTÁL MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Vývoj nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji v březnu 2013*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/statistiky/komentarmsk_0313.pdf

IPODNIKATEL. *SWOT analýza*. [online]. 26. 10. 2011 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Marketing/swot-analyza-odhali-pravdivou-tvar-vasi-firmy-a-pomuze-vam-nahlednout-do-budoucnosti.html>

KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ V OSTRAVĚ. *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2012*. [online]. 28. 12. 2012 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajp/801011-12-xt>

KRÁL, David. *Evropská unie a svět*. [online]. [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8915/sekce/evropska-unie-a-svet/>

KRZYŽANKOVÁ, Vlasta. *Životní prostředí*. [online]. 4. 4. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/zivotni-prostredi>

MÁČALOVÁ, Pavlína. Vláda vydala nový seznam regionů potřebujících podporu státu. *iHNED.cz*. [online]. 22. 2. 2010 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/osobni-finance/c1-40692770-vlada-vydala-novy-seznam-regionu-potrebujiich-podporu-statu>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013*. [online]. 6. 1. 2009 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na>

MORAVSKOSLEZSKO. *Evropské dotace na rozvoj Moravskoslezska*. [online]. [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/index.php>

MORAVSKOSLEZSKO. *Priorita 2 – Regionální rozvoj infrastruktury*. [online]. březen 2005 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.nuts2moravskoslezsko.cz/srop_100202.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Akce spolufinancované z evropských zdrojů*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/fin_zu_2008_04.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Geografické informace*. [online]. c2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/geograficke_informace.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Historie*. [online]. c2010 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/historie.html>

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Lidské zdroje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_3.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Podmínky programu*. [online]. c2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/uredni_deska/podminky-dot-programu-podpora-aktivit-v-oblastech-vyuziti-volneho-casu-deti-a-mladeze-a-celoziv--vzdelavani-osob-se-zdrav--postizenim-pro-rok-2013-27812/

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Podpora aktivit*. [online]. c2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/dot_72.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Projekty na podporu vzdělávání*. [online]. c2010 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://student.kr-moravskoslezsky.cz/projekty.html>

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Statistické informace*. [online]. c2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/statisticke_informace.html

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Vyhlášené dotační programy v roce 2010*. [online]. c2013 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/granty_022010.html

MORAVSKOSLEZSKÝ PAKT ZAMĚSTNANOSTI. *Podnikavý region*. [online]. c2011 – 2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.mspakt.cz/integrovaný-program-rozvoje-zamestnanosti/podnikavy-region/>

NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND. *Rozvoj lidských zdrojů*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: http://old.nvf.cz/rozvoj_lz/index.htm

RADA. Rozhodnutí rady ze dne 15. července 2008 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států. *Úřední věstník Evropské unie*. [online]. 26. 7. 2008 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hl_smery_pz_2008-2010.pdf

SOŠ WALDORFSKÁ. *Fotografie Břetislava Kozušníka*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.soswaldorfostrava.cz/writable/images/zamestnanci/Kozusnik.JPG>

STAROŇOVÁ, Lucie. *Strukturální politika EU: Programové období 2000–2006 v České republice*. [online]. 2007 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/strukteu.pdf>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *4.1 Národní podpora cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Integrovaný-OP/Zadatele-a-prijemci/Pro-zadatele/Pro-zadatele/4-1-Narodni-podpora-cestovniho-ruchu>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *FONDY EVROPSKÉ UNIE: 26,7 miliard € pro Českou republiku*. [online]. [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Jaké projekty lze z regionálních operačních programů financovat?*. [online]. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Operační program Životní prostředí*. [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Phare*. [online]. [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Programovací období*. [online]. 5. 3. 2009 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/P/Programovaci-obdobi>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Tematické operační programy*. [online]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/>

STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Udržitelnost projektu*. [online]. 5. 3. 2009 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/U/Udrzitelnost-projektu>

XNOVINKY.CZ. *Ovzduší Moravskoslezského kraje se pročistilo*. [online]. 15. 2. 2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://xnovinky.cz/ovzdusi-moravskoslezskeho-kraje-se-procistilo-630445/>

Seznam zkratek

a.s.	(Akciová společnost)
CO	(Oxid uhličitý)
ČR	(Česká republika)
ESF	(Evropský sociální fond)
EU	(Evropská unie)
HDP	(Hrubý domácí produkt)
IAD	(Individuální automobilová doprava)
ICT	(Information and Communication Technologies)
MS	(Moravskoslezsko)
NH ₃	(Čpavek, Amoniak)
NO _x	(Oxidy dusíku)
NUTS	(Nomenclature Unit of Territorial Statistic - klasifikace územních statistických jednotek)
OSVČ	(Osoba samostatně výdělečně činná)
PHARE	(Program předvstupní pomoci pro kandidátské země EU)
ROP	(Regionální operační program)
SO ₂	(Oxid siřičitý)
SOM	(Společnosti pro využití letiště Ostrava – Mošnov)
SWOT	(Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)
TZL	(Tuhé znečišťující látky)
UK	(Univerzita Karlova)

VOC (Volatile Organic Compounds je anglická zkratka pro skupinu těkavých organických sloučenin. Jsou to sloučeniny schopné tvořit fotochemické oxidanty reakcí s oxidy dusíku, a to za přítomnosti slunečního záření. Jejich častými zdroji jsou barvy, laky, rozpouštědla a lepidla. VOC zatěžují životní prostředí a mohou dokonce poškodit lidské zdraví, například formou akutní otravy.⁹¹⁾

⁹¹ BIO-CHEM. *VOC*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://www.bio-chem.cz/cs/bio-prostredi/voc>

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. května 2013

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1 Počet zaměstnaných v Moravskoslezském kraji za období od roku 2000 do roku 2011

Příloha č. 2 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory dopravy a infrastruktury v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 3 Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji za období od roku 1994 do roku 1999

Příloha č. 4 Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji za období od roku 2000 do roku 2011

Příloha č. 5 Emise hlavních znečišťujících látek v České republice za období od roku 2005 do roku 2011

Příloha č. 6 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory životního prostředí v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 7 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 8 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory venkova v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 9 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory snižování míry nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 10 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech na podporu vzdělávání v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 11 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory sportu a volnočasových aktivit v Moravskoslezském kraji

Příloha č. 12 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory kultury v Moravskoslezském kraji

Přílohy

Příloha č. 1 Počet zaměstnaných v Moravskoslezském kraji za období od roku 2000 do roku 2011

Počet zaměstnaných v Moravskoslezském kraji za období od roku 2000 do roku 2011									
	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Zemědělství, lesnictví, rybářství	16 700	15 900	14 000	12 600	11 800	11 000	10 400	11 000	
Průmysl a stavebnictví	233 300	229 600	237 200	237 900	254 600	235 600	231 800	238 300	
Služby	280 500	290 100	285 700	302 900	302 200	310 900	301 400	296 800	
Zaměstnaní celkem	530 500	535 600	536 900	553 300	568 600	557 500	543 500	546 200	

Zdroj: DĚDIČ, Petr a Jan, HONNER. *Měsíčník Českého statistického úřadu*. s. 10 - 11

Příloha č. 2 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory dopravy a infrastruktury v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory zvyšování kvality infrastruktury	
	Čerpání celkem (v Kč.)
Zvyšování pasivní bezpečnosti na pozemních komunikacích	V roce 2005 celkem 12 531 000. čerpáno V roce 2006 celkem čerpáno 12 531 000 . V roce 2007 celkem čerpáno 15 639 650 . V letech 2006 - 2007 celkem čerpáno 15 316 858 . V letech 2007 - 2008 celkem čerpáno 15 639 650 . V roce 2008 celkem čerpáno 17 699 367 . V letech 2007 - 2009 celkem čerpáno 15 639 650 . V letech 2008 - 2009 celkem čerpáno 17 531 622 . V roce 2009 celkem čerpáno 17 822 425 . V letech 2009 - 2010 celkem čerpáno 17 801 422 . V letech 2010 - 2011 celkem čerpáno 11 993 462 .
Program na zvýšení absorpční kapacity měst a obcí do 10 tis. obyvatel	V roce 2009 celkem čerpáno 11 759 118 . V letech 2009 - 2010 celkem čerpáno 48 547 973 . V letech 2009 - 2011 celkem čerpáno 99 310 257 .

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 3 Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji za období od roku 1994 do roku 1999

Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji					
	Tuhé látky [t/rok]	SO ₂ [t/rok]	NO _x [t/rok]	CO [t/rok]	C _x H _y [t/rok]
1994					
Bruntál	1 669,40	1 940,10	646,7	534,5	213,6
Frýdek - Místek	9 238,70	13 005,10	11 725,00	69 052,20	679,2
Karviná	7 116,00	21 619,10	14 154,00	2 347,60	550,4
Nový Jičín	700,8	1 239,60	1 255,90	2 645,10	167,2
Opava	389,6	968,9	316,4	287,8	49,8
Ostrava	16 366,20	29 896,80	14 233,20	151 699,70	2 909,20
Celkem	35 480,70	68 669,60	42 331,20	226 566,90	4 569,40
1995					
Bruntál	1 118,40	1 423,70	473	435,4	275,6
Frýdek - Místek	6 603,20	9 845,10	5 648,70	85 227,60	627,4
Karviná	4 967,80	23 183,90	13 392,50	1 275,90	528,1
Nový Jičín	358,5	1 484,90	820,8	2 805,50	176,3
Opava	338	663,4	230,8	219,5	80,5
Ostrava	11 351,40	31 831,20	15 334,00	160 771,10	1 967,30
Celkem	24 737,30	68 432,20	35 899,90	250 734,90	3 655,00
1996					
Bruntál	399,8	1 300,60	421,2	434,4	139,9
Frýdek - Místek	5 644,90	12 166,80	5 916,10	65 886,50	383,6
Karviná	3 288,60	21 942,40	11 190,80	1 428,30	503,1
Nový Jičín	202,5	795,1	494,5	2 284,30	147
Opava	213,7	496,1	231,7	176,6	46
Ostrava	8 593,90	26 365,60	14 238,50	146 550,00	1 973,50
Celkem	18 343,30	63 066,60	32 492,80	216 760,00	3 193,1
1997					
Bruntál	371	816	409,5	320,4	127,3
Frýdek - Místek	4 787,90	8 107,10	3 703,60	53 309,90	406,6
Karviná	2 777,90	19 263,10	6 653,10	1 285,10	372,7
Nový Jičín	178,2	853,4	474,4	2 610,20	75,7
Opava	146,7	376,5	222,2	223,6	55
Ostrava	6 420,50	22 612,30	12 786,00	155 650,40	1 582,00
Celkem	14 682,20	52 028,40	24 248,80	213 399,60	2 619,40
1998					
Bruntál	250,8	841	461,8	230,9	806,3
Frýdek - Místek	2 475,50	7 233,20	3 715,20	55 530,60	148,4
Karviná	1 017,60	7 170,00	5 657,20	983,5	436,9
Nový Jičín	222	582,9	379,6	1 405,50	532,6
Opava	48,2	263,8	157,2	66,1	405,1
Ostrava	3 919,40	18 118,50	11 090,50	116 148,10	1 200,30
Celkem	7 933,50	34 209,50	21 461,60	174 364,70	3 529,50
1999					
Bruntál	74,1	695	316,6	212,5	123,1
Frýdek - Místek	1 331,40	5 151,90	2 622,70	43 060,20	199,4
Karviná	603,6	5 265,60	6 687,50	934,7	356,6
Nový Jičín	108	454,4	358,4	1 689,50	148,3
Opava	21,1	306	176,8	49,8	63,7
Ostrava	2 428,10	15 145,60	11 500,20	86 263,00	739,1
Celkem	4 566,40	27 018,50	21 662,20	132 209,70	1 630,20

Zdroj: ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. *Emisní bilance České republiky*. [online]. c2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emisnibilance_CZ.html

**Příloha č. 4 Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji
za období od roku 2000 do roku 2011**

Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji						
	TZL	SO₂	NO_x	CO	VOC	NH₃
	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]
	2000					
Bruntál	37,5	480,9	254,9	107,7	65,2	65,6
Frýdek - Místek	1315,6	4419,6	2985,2	50956,4	190,8	37,3
Karviná	415,5	4803,2	6114,4	826,1	452,4	33,7
Nový Jičín	67,5	401	371,6	1708,9	160,4	376
Opava	15,6	219,1	152,3	43,3	63,4	137,6
Ostrava	2635,9	14754,1	13447,8	73729,3	476,6	55,3
Celkem	4487,6	25077,9	23326,2	127371,7	1408,8	705,5
	2001					
Bruntál	45	562,8	287,4	113,1	74,9	76
Frýdek - Místek	1134,5	4428,7	3310,9	49769,4	216,8	111,4
Karviná	371,6	5130,7	5949,7	920,9	133,9	31,8
Nový Jičín	85,6	411,3	387,4	1819,5	170,6	373,8
Opava	23	275,9	161,1	54,8	85,7	144
Ostrava	2586,4	15287	12643,3	72065,8	1048,8	107,8
Celkem	4246,1	26096,4	22739,8	124743,5	1730,7	844,8
	2002					
Bruntál	45,9	636,2	263,9	123,2	476,4	0
Frýdek - Místek	1117	4502,6	3261,9	50111,5	388,7	38,3
Karviná	348,9	5241,4	5654	1212	260,1	21,1
Nový Jičín	92,5	592,7	432	2448,8	219,6	40,2
Opava	27,3	232,8	215	53,7	142,6	194,3
Ostrava	2564,2	15531,2	12054,3	68320,5	1507,5	81,9
Celkem	4195,8	26736,9	21881,1	122269,7	2994,9	375,8
	2003					
Bruntál	58,9	688,8	256,8	81,8	340,9	75,3
Frýdek - Místek	1549	4083	3164,1	57302,1	314,7	115,9
Karviná	265	4400,4	5036,9	1145	204,1	56,3
Nový Jičín	91,7	414,2	467,1	1157,5	221,2	641,7
Opava	24	215,4	131,3	159,5	131,9	334,4
Ostrava	2997,7	17641,4	13792,4	75240,8	1926,3	93,5
Celkem	4986,3	27443,2	22848,6	135086,7	3139,1	1317,1
	2004					
Bruntál	64,4	693,2	265,7	80,5	164,6	77
Frýdek - Místek	1725,2	4652,2	3543,4	60974,9	549,6	143,1
Karviná	259,1	4210,5	4911,3	1048,7	257,6	28,2
Nový Jičín	75,2	494,2	332,9	2452,6	208,6	496,7
Opava	20,2	198,1	129,1	151	135,9	327,9
Ostrava	2659,9	16528,4	13454	76932,5	858,2	79,7
Celkem	4804	26776,6	22636,4	141640,2	2174,5	1152,6

	2005					
Bruntál	56,6	713,3	280,6	93,3	204,3	73,6
Frydek - Místek	1302,8	5048,9	3295,9	46500,1	262,5	153,5
Karviná	265,2	4393,1	5532,4	1675,8	280,2	68,9
Nový Jičín	74,8	396,4	402,8	1359,1	327	515,8
Opava	21,5	228,2	135,6	127,1	136,8	274,2
Ostrava	2140,7	16532,9	13938,6	76006	1302,9	83,2
Celkem	3861,6	27312,8	23585,9	125761,4	2513,7	1169,2
	2006					
Bruntál	61	716,9	300,3	91,7	213,1	68
Frydek - Místek	1168,9	4737,8	3330	60305,7	273	151,7
Karviná	337,3	5305,4	5886,9	2101,3	264,1	108,9
Nový Jičín	91	480,8	437,2	2120,7	356	415,7
Opava	17,7	157,4	120,5	163,6	695,8	260,1
Ostrava	2168,1	16029,7	12283,4	66875,9	774,5	91,2
Celkem	3844	27428	22358,3	131658,9	2576,5	1095,6
	2007					
Bruntál	42,5	751,9	277,9	104,1	209,3	57,7
Frydek - Místek	1 301,30	4 874,70	3 532,60	73 948,30	348,6	179,7
Karviná	345,7	6 606,20	6 102,90	1 955,60	347,8	94,4
Nový Jičín	60,4	273,2	391,6	2 038,70	346,4	417,2
Opava	25,1	146,6	117,8	392,7	339,7	233,2
Ostrava	2 541,60	15 648,20	12 132,50	78 713,40	452,6	102,3
Celkem	4 316,60	28 300,80	22 555,30	157 152,80	2044,4	1084,5
	2008					
Bruntál	41	523	267,7	110,3	180,5	52
Frydek - Místek	991,7	4 012,40	2 964,30	47 851,60	340,7	165,9
Karviná	210,4	4 079,90	4 214,70	1 929,40	266,5	81,5
Nový Jičín	52,6	286,9	278,4	2 488,60	322,1	386
Opava	20,1	193	132,9	448,7	406,4	192,4
Ostrava	2 034,50	11 937,80	11 561,30	63 397,00	529,5	116,5
Celkem	3 350,30	21 033,00	19 419,30	116 225,60	2045,7	994,3
	2009					
Bruntál	52,8	552,5	266,9	115,5	229,6	70,4
Frydek - Místek	873	4 587,00	3 504,80	61 842,40	451,6	153
Karviná	137,6	3 679,50	3 726,40	1 260,10	275,2	87,7
Nový Jičín	33,8	315,1	331,8	1 410,90	98,4	296,8
Opava	18,7	199	150,3	409,8	428,6	118,3
Ostrava	1 477,60	10 393,20	9 594,20	39 862,60	445,2	92,8
Celkem	2 593,50	19 726,30	17 574,40	104 901,30	1928,6	819

	2010					
Bruntál	28,9	390,5	257,5	145,1	231	0
Frydek - Místek	1 047,70	4 790,70	3 567,10	65 882,90	811,2	0,1
Karviná	188,5	4 337,40	4 940,80	1 908,90	342,2	60
Nový Jičín	33,9	304,2	248,6	1 777,10	103	1,2
Opava	19,4	174,8	142,9	426,9	473,7	0
Ostrava	1 628,50	10 192,60	10 434,30	48 838,80	619,5	9,8
Celkem	2 946,90	20 190,20	19 591,20	118 979,70	2580,6	71,1
	2011					
Bruntál	31,3	408,3	261	173,2	215,7	0
Frydek-Místek	790,1	4 981,60	3 498,40	60 460,90	578,1	0,1
Karviná	182,3	3 782,40	4 674,50	2 389,30	312,3	56,1
Nový Jičín	34,3	285,2	235,3	1 618,80	107,2	25,9
Opava	26,5	189,5	148,7	392,7	495,2	0
Ostrava-město	1 062,30	10 475,70	9 293,70	54 362,40	583,6	12,3
Celkem	2126,8	20122,7	18111,6	119397,3	2292,1	94,4

Zdroj: ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. *Emisní bilance České republiky*. [online]. c2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emisnibilance_CZ.html

Příloha č. 5 Emise hlavních znečišťujících látek v České republice za období od roku 2005 do roku 2011

Emise hlavních znečišťujících látek v České republice podle krajů												
Kraj	TZL		SO ₂		NO _x		CO		VOC		NH ₃	
	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%
2005												
Hl.m. Praha	130,1	1,1	1752,4	1	2675,3	1,9	631,8	0,4	403,4	2,2	0,2	0
Středočeský	1308,8	10,5	17591,3	9,5	15119	10,9	4306,4	2,9	3321,2	17,8	1981,1	12,4
Jihočeský	392,7	3,2	7755	4,2	2997,9	2,2	1100,7	0,7	533,3	2,9	1924	12,1
Plzeňský	610	4,9	9062,7	4,9	3876,5	2,8	1232,6	0,8	520,2	2,8	1266,8	7,9
Karlovarský	494,7	4	15613,9	8,5	6811	4,9	935,6	0,6	777,4	4,2	378,9	2,4
Ústecký	2680,6	21,5	69508,4	37,7	60505,6	43,5	6739,5	4,5	4162,1	22,4	845,5	5,3
Liberecký	161,6	1,3	1629,2	0,9	1215	0,9	385,8	0,3	497	2,7	224,7	1,4
Královéhradecký	312,5	2,5	5188,2	2,8	1728,3	1,2	1461,8	1	902,8	4,8	1104,6	6,9
Pardubický	666,2	5,4	13353,1	7,2	10312,2	7,4	2035,6	1,4	1232,1	6,6	1162,1	7,3
Vysočina	672,3	5,4	731,9	0,4	1811,5	1,3	574,7	0,4	729,2	3,9	1302,3	8,2
Jihomoravský	426,9	3,4	3165,5	1,7	3056,4	2,2	2206,5	1,5	1317,6	7,1	2688,5	16,9
Olomoucký	509	4,1	5497,5	3	2818,1	2	1859,8	1,2	700,7	3,8	1111,7	7
Zlínský	215,3	1,7	6234,9	3,4	2672,5	1,9	765	0,5	996,8	5,3	780,2	4,9
Moravskoslezský	3861,6	31	27312,8	14,8	23585,9	16,9	125761,4	83,8	2513,7	13,5	1169,2	7,3
CELKEM	12442,3	100	184396,8	100	139185,2	100	149997,2	100	18607,5	100	15939,8	100
2006												
Hl.m. Praha	165,9	1,4	1702,2	0,9	2790,5	2	658,3	0,4	730,1	3,8	0	0
Středočeský	1244,4	10,3	17172,3	9,5	14248,2	10,2	4341	2,8	3317,7	17,2	1737,4	11,6
Jihočeský	333,9	2,8	7093,9	3,9	2740,4	2	1094,5	0,7	428,8	2,2	1423,6	9,5
Plzeňský	475	3,9	8677,5	4,8	3979,3	2,9	1242,9	0,8	646,6	3,4	1288,5	8,6
Karlovarský	821,5	6,8	16158,2	8,9	8682,4	6,2	1005,9	0,6	522,5	2,7	267,6	1,8
Ústecký	2504,2	20,8	69394,7	38,3	61986,8	44,4	7469,6	4,7	4331,3	22,5	912,4	6,1
Liberecký	146,6	1,2	1568,1	0,9	1109,4	0,8	403,9	0,3	485,4	2,5	204,4	1,4
Královéhradecký	311,7	2,6	5611,9	3,1	1633,2	1,2	814,1	0,5	979	5,1	1170,5	7,8
Pardubický	681,5	5,6	12164,2	6,7	10700	7,7	1670,2	1,1	722	3,7	1267,9	8,5
Vysočina	640,1	5,3	606,7	0,3	1445,7	1	607,6	0,4	750,5	3,9	1424,2	9,5
Jihomoravský	418,7	3,5	3243,1	1,8	2836,8	2	2711,6	1,7	841,5	4,4	2490,9	16,7
Olomoucký	288,7	2,4	4421,3	2,5	2764,3	2	2590,5	1,6	630	3,3	764,8	5,1
Zlínský	182,6	1,5	5820,2	3,2	2268,6	1,6	1219,9	0,8	2280,8	11,9	913,1	6,1
Moravskoslezský	3844	31,9	27428	15,2	22358,3	16	131658,9	83,6	2576,5	13,4	1095,6	7,3
CELKEM	12058,8	100	181062,3	100	139543,9	100	157488,9	100	19242,7	100	14960,9	100
2007												
Hl.m. Praha	92,4	0,8	969,2	0,5	2 396,00	1,7	582,6	0,3	326,5	1,8	0,2	0
Středočeský	1 336,80	10,7	17 769,80	9,4	16 246,20	11,4	4 704,40	2,5	3 564,30	20	1 503,10	9,9
Jihočeský	314,3	2,5	7 077,10	3,7	2 750,40	1,9	1 083,70	0,6	437,2	2,5	1 287,80	8,5
Plzeňský	391,3	3,1	8 509,90	4,5	3 558,70	2,5	1 356,30	0,7	636,5	3,6	1 296,40	8,5
Karlovarský	695,8	5,6	20 387,90	10,8	8 886,60	6,3	1 396,10	0,8	791,6	4,5	279,4	1,8
Ústecký	2 653,80	21,3	74 086,10	39,1	61 423,50	43,2	9 051,10	4,9	4 316,70	24,3	752,2	4,9
Liberecký	148,4	1,2	1 210,60	0,6	1 078,80	0,8	393	0,2	284,7	1,6	259,2	1,7
Královéhradecký	291	2,3	5 429,50	2,9	1 516,80	1,1	674,2	0,4	1 063,10	6	1 101,40	7,2
Pardubický	821	6,6	12 445,80	6,6	12 859,20	9	1 711,50	0,9	1 092,00	6,1	1 563,40	10,3
Vysočina	484,8	3,9	574,5	0,3	1 465,00	1	1 100,10	0,6	878,7	4,9	1 727,70	11,3
Jihomoravský	441,2	3,5	3 317,30	1,8	2 602,10	1,8	2 448,70	1,3	621,9	3,5	2 500,20	16,4
Olomoucký	297	2,4	3 725,00	2	2 589,90	1,8	2 547,90	1,4	666,7	3,7	1 019,60	6,7
Zlínský	182,8	1,5	5 510,90	2,9	2 205,40	1,6	660,3	0,4	1 066,40	6	859,7	5,7
Moravskoslezský	4 316,60	34,6	28 300,80	14,9	22 555,30	15,9	157 152,80	85	2 044,40	11,5	1 084,50	7,1
CELKEM	12 467,20	100	189 314,40	100	142 133,90	100	184 862,70	100	17 790,70	100	15 234,80	100

	2008											
Hl.m. Praha	96,1	1	1 257,70	0,8	2 488,90	1,9	552	0,4	401,5	2,2	0,1	0
Středočeský	1 254,80	12,6	17 205,90	11,5	15 289,10	11,8	3 955,80	2,8	3 990,70	21,7	1 726,10	11,2
Jihočeský	270,5	2,7	7 250,80	4,9	2 784,80	2,2	965,8	0,7	480,8	2,6	1 240,00	8,1
Plzeňský	321,7	3,2	7 411,00	5	3 218,40	2,5	1 377,70	1	653,6	3,5	1 285,70	8,4
Karlovarský	445,8	4,5	9 013,30	6	8 359,20	6,4	1 348,80	0,9	813,2	4,4	183,6	1,2
Ústecký	2 097,70	21	57 608,20	38,6	55 311,00	42,6	7 172,80	5,1	4 150,00	22,6	929,3	6
Liberecký	134,6	1,4	1 276,90	0,9	954,9	0,7	301,5	0,2	305,3	1,7	194,4	1,3
Královéhradecký	234,2	2,4	4 857,30	3,2	1 611,10	1,2	572,7	0,4	1 000,40	5,4	1 037,00	6,7
Pardubický	603,4	6	11 166,60	7,5	10 518,70	8,1	1 990,90	1,4	1 168,40	6,4	1 697,70	11
Vysočina	301,7	3	621	0,4	1 353,50	1	972,7	0,7	676,8	3,7	2 024,00	13,2
Jihomoravský	413,6	4,1	3 156,00	2,1	3 222,60	2,5	3 463,20	2,4	837,7	4,6	2 309,10	15
Olomoucký	252,4	2,5	2 967,10	2	2 838,30	2,2	2 157,00	1,5	625,3	3,4	1 072,30	7
Zlínský	213,4	2,1	4 428,80	3	2 424,70	1,9	530,7	0,4	1 228,50	6,7	677,8	4,4
Moravskoslezský	3 350,30	33,5	21 033,00	14,1	19 419,30	15	116 225,60	82,1	2 045,70	11,1	994,3	6,5
CELKEM	9 990,20	100	149 253,60	100	129 794,50	100	141 587,20	100	18 377,90	100	15 371,40	100
	2009											
Hl.m. Praha	93,3	1,1	1 142,00	0,8	2 377,70	2	466,1	0,4	325,7	1,9	0,1	0
Středočeský	1 063,30	12,5	15 634,70	10,7	12 996,70	10,8	4 087,40	3,2	3 609,10	21,2	1 499,10	11,4
Jihočeský	212,4	2,5	6 893,20	4,7	2 711,30	2,2	808,5	0,6	388,2	2,3	1 066,30	8,1
Plzeňský	263,5	3,1	8 633,20	5,9	2 277,30	1,9	788,1	0,6	747,6	4,4	1 128,00	8,6
Karlovarský	561,7	6,6	8 537,30	5,8	7 752,80	6,4	1 231,20	0,9	776,3	4,6	137,2	1
Ústecký	1 881,90	22,2	60 245,80	41,1	54 794,60	45,4	7 494,60	5,8	4 034,90	23,7	781,3	6
Liberecký	105,4	1,2	1 108,50	0,7	771,8	0,6	207,6	0,2	187,1	1,1	149,1	1,1
Královéhradecký	247,4	2,9	3 604,10	2,5	1 310,20	1,1	509	0,4	729	4,3	875,5	6,7
Pardubický	406,8	4,8	9 906,10	6,7	9 012,30	7,5	1 626,10	1,3	1 186,40	7	1 410,00	10,8
Vysočina	294,3	3,5	590,3	0,4	1 301,30	1,1	1 088,50	0,8	753,4	4,4	1 941,80	14,8
Jihomoravský	414	4,9	2 982,80	2	3 239,40	2,7	3 667,70	2,8	717,8	4,2	1 747,20	13,3
Olomoucký	211,4	2,5	3 182,80	2,2	2 408,60	2	1 882,10	1,5	572,2	3,4	1 031,80	7,9
Zlínský	136,4	1,6	4 511,20	3,1	2 223,90	1,8	664,1	0,5	1 045,10	6,2	534,2	4,1
Moravskoslezský	2 593,50	30,6	19 726,30	13,4	17 574,40	14,5	104 901,30	81	1 928,60	11,3	819	6,2
CELKEM	8 485,30	100	146 698,30	100	120 752,30	100	129 422,30	100	17 001,40	100	13 120,60	100
	2010											
Hl.m. Praha	94	1	975,9	0,7	1 968,40	1,6	428,5	0,3	391,9	2	0,1	0
Středočeský	1 020,10	11,3	16 315,40	11,7	13 869,20	11,5	3 892,30	2,7	3 593,60	18,7	34,1	9,2
Jihočeský	221,5	2,5	6 993,20	5	2 763,30	2,3	974,3	0,7	688,3	3,6	7,9	2,1
Plzeňský	340,7	3,8	5 077,00	3,7	2 649,10	2,2	855,1	0,6	832,8	4,3	1,8	0,5
Karlovarský	547,2	6,1	8 828,60	6,4	7 746,30	6,4	1 209,20	0,8	840,9	4,4	7	1,9
Ústecký	2 051,80	22,8	55 640,10	40	50 326,90	41,7	8 433,90	5,8	4 016,40	20,9	185,1	50,2
Liberecký	56,2	0,6	405,4	0,3	647,4	0,5	209,7	0,1	426,7	2,2	1,7	0,5
Královéhradecký	252,6	2,8	3 702,00	2,7	1 300,10	1,1	566,1	0,4	1 015,20	5,3	21,5	5,8
Pardubický	484,3	5,4	10 949,60	7,9	9 891,20	8,2	1 470,40	1	1 503,60	7,8	8,1	2,2
Vysočina	293,5	3,3	640,4	0,5	1 587,50	1,3	1 094,60	0,8	975,9	5,1	6,8	1,8
Jihomoravský	330,6	3,7	2 416,70	1,7	3 225,40	2,7	3 583,30	2,5	557,7	2,9	16,5	4,5
Olomoucký	238,4	2,6	2 964,10	2,1	2 708,80	2,3	2 127,60	1,5	567	3	0,6	0,2
Zlínský	119,3	1,3	3 829,40	2,8	2 403,30	2	595,9	0,4	1 198,60	6,3	6,6	1,8
Moravskoslezský	2 946,90	32,8	20 190,20	14,5	19 591,20	16,2	118 979,70	82,4	2 580,60	13,5	71,1	19,3
CELKEM	8 997,10	100	138 928,00	100	120 678,10	100	144 420,60	100	19 189,20	100	368,9	100
	2011											
Hl.m. Praha	57	0,7	287,1	0,2	1 605,10	1,4	395,3	0,3	384,5	2,1	0	0
Středočeský	1 088,30	13,6	17 416,20	12,3	13 614,60	12,2	3 685,70	2,5	3 890,50	21,3	50,3	11,6
Jihočeský	198,7	2,5	6 283,70	4,4	2 233,00	2	936,9	0,6	475	2,6	4	0,9
Plzeňský	310,8	3,9	5 005,70	3,5	2 328,20	2,1	869,8	0,6	761,1	4,2	10,7	2,4
Karlovarský	432,3	5,4	7 998,90	5,6	6 411,30	5,8	1 071,30	0,7	672,1	3,7	4,7	1,1
Ústecký	2 050,80	25,7	59 972,40	42,4	46 592,30	41,9	8 643,00	5,9	3 778,10	20,7	198,2	45,6
Liberecký	60,2	0,8	232,2	0,2	558,9	0,5	243,8	0,2	405,2	2,2	2,3	0,5
Královéhradecký	231,9	2,9	3 621,60	2,6	1 307,30	1,2	515,3	0,4	1 160,80	6,4	28,6	6,6
Pardubický	474,9	5,9	10 904,60	7,7	9 067,30	8,1	1 384,90	0,9	1 112,70	6,1	17,3	4
Vysočina	294	3,7	706,9	0,5	1 494,80	1,3	852,5	0,6	773,1	4,2	5,8	1,3
Jihomoravský	290,8	3,6	2 126,80	1,5	2 959,10	2,7	4 200,00	2,9	583,7	3,2	15,2	3,5
Olomoucký	239,9	3	3 103,60	2,2	2 820,60	2,5	3 327,20	2,3	725,8	4	0	0
Zlínský	126,9	1,6	3 892,90	2,7	2 195,00	2	605	0,4	1 230,80	6,7	3,6	0,8
Moravskoslezský	2 126,70	26,7	20 122,60	14,2	18 111,60	16,3	119 397,10	81,7	2 292,20	12,6	94,4	21,7
CELKEM	7 983,10	100	141 675,20	100	111 298,90	100	146 128,00	100	18 245,60	100	435	100

Zdroj: ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. *Emisní bilance České republiky*. [online]. c2012 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/oez/emisnibilance_CZ.html

Příloha č. 6 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory životního prostředí v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory životního prostředí												
Čerpání celkem (v Kč.)												
	2002 - 2005		2006 - 2011		2007 - 2011		2008 - 2011		2009 - 2010		2011	
Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí a zemědělství			28 169 323		26 888 794		27 211 569		10 270 758			
Podpora přípravy projektů v oblasti ochrany vod	17 970 504											
Dotační program na podporu aktivit v oblasti životního prostředí												
Dotační program poskytování příspěvků na podporu včelařství												
Finanční příspěvky na hospodaření v lesích												
Drobné vodohospodářské akce												
Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí a zemědělství		6 206 827										
Podpora obcím - zpracování koncepcí v oblasti životního prostředí				200 000								
Drobné vodohospodářské ekologické akce			9 396 517									
Podpora přípravy projektů v oblasti ochrany vod	11 309 000	6 236 800										

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 7 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji

Finanční prostředky čerpané jednotlivými programy v oblasti podpory cestovního ruchu									
Čerpání celkem (v Kč.)									
	2002	2003	2003	2004	2009	2009	2009	2010	2011
Podpora rozvoje mikroregionu Rýmařovska					2 248 500		4 794 821		
Podpora rozvoje mikroregionu Jablunkovska					2 408 500		4 798 071		
Podpora ubytování na venkově	750000	2 497 500	1 695 000						
Propagace mikroregionu Slezská Harta	9845000	3 443 000							
Marketingová strategie		4 942 000							
Podpora destinačního managementu v cestovním ruchu		1 554 000	3 090 500						

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 8 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory venkova v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory venkova									
		Čerpání celkem (v Kč.)							
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje		16 036 521	20 374 331	21 558 118	21 747 511	26 600 004	35 421 434	24 939 000	27 785 032
Podpora rozvoje venkovských oblastí Moravskoslezského kraje (v Kč)		22 261 317							

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16].
Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 9 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory snižování míry nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory snižování míry nezaměstnanosti											
Čerpání celkem (v Kč.)											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Sociální poradenství	5 056 000										
Program realizace specifických opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením					2 451 534	2 098 196	2 479 473	2 320 872	2 495 814	2 183 288	
Program rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji				5 950 802	4 338 998	7 259 825	6 600 402	5 039 568	5 434 416	2 266 087	
Program na podporu zvýšení kvality sociálních služeb poskytovaných v Moravskoslezském kraji							11 499 765	11 405 119	8 402 507	6 908 699	
Podpora zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji											
Podpora zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji			16 245 720								
V letech 2004 - 2006 celkem čerpáno 25 269 795.											

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16].
Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 10 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech na podporu vzdělávání v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory vzdělávání										
	Čerpání celkem (v Kč.)									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Podpora vědy a výzkumu								13 107 500	13 140 286	2 951 500
Víceletý dotační program na podporu školních projektů v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách a školských zařízeních						1 577 867	1 213 135	1 199 168	1 105 247	1 556 800
Podpora mobility studentů a mladých pracovníků výzkumu a vývoje								1 441 192	977 616	
Tělovýchovná činnost	2 938 200	2 992 003	2 900 000	1 926 018		1 979 196				
Ekologická výchova a osvěta	306 500	855 237	1 670 114	645 635	1 579 300					

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 11 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory sportu a volnočasových aktivit v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory sportu a volnočasových aktivit											
	Čerpání celkem (v Kč.)										
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Úprava lyžařských běžeckých tras v Moravskoslezském kraji		574 898	1 020 616	1 361 650	2 166 229	2 430 787	2 586 949	2 054 110	2 728 203	2 955 960	
Podpora turistických informačních center v Moravskoslezském kraji	1 995 000	2 165 000	4 080 250				1 916 800	1 916 800	1 773 125	1 960 235	
Podpora turistických oblastí v Moravskoslezském kraji									2 250 000	3 950 088	
Dotační program Podpora aktivit v oblasti sportu					1 960 613		1 957 923	1 958 955	3 935 877	2 983 300	
Dotační program Podpora aktivit v oblastech využití volného času dětí a mládeže a celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením	2 837 200	2 992 965	2 822 786	2 889 528	1 999 542	1 986 288	1 959 187	1 939 731	1 960 911	1 899 733	

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>

Příloha č. 12 Finanční prostředky čerpané v jednotlivých letech do oblasti podpory kultury v Moravskoslezském kraji

Programy v oblasti podpory kultury										
	Čerpání celkem (v Kč.)									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Program podpory aktivit v oblasti kultury	4 472 100	4 433 549	4 378 056	4 416 114	4 360 000	4 303 999	4 450 278	4 197 907	3 956 885	3 910 130
Program obnovy kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí Moravskoslezského kraje			7 906 000	8 143 000	8 200 000	8 200 000	7 698 643	8 132 548	9 766 406	5 500 000
Podpora profesionálních divadel, profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů			4 653 000	4 786 897						
Divadelní činnost	1 598 600									
Činnost uměleckých souborů	2 873 500									

Zdroj: MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Finance Moravskoslezského kraje*. [online]. c2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>